

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2019-02-27

Vilnius

VADOVO ŽODIS

Gerbiamieji,

2018-ieji Teisingumo ministerijai buvo iššūkių ir naujų darbų metai. Praėjusį pavasarį pasikeitė ministerijos politinė vadovybė, todėl tiksliname svarbiausius prioritetus ir pradėjome naujus pokyčius, kad būtų sprendžiamos įsisenėjusios problemos.

Daugiausia dėmesio 2018-aisiais buvo skirta bausmių vykdymo sistemos pertvarkai. Iki šiol uždara sistemą siekiame pertvarkyti į modernią, skaidrią, atvirą visuomenei ir daugiau dėmesio skirti nuteistųjų resocializacijai. Dešimtmečius nebuvo sprendžiamos prastų kalinimo sąlygų, neskaidrių viešųjų pirkimo, nekonkurencingo darbo užmokesčio žemiausios grandies statutiniams pareigūnams problemos.

Praėjusį rudenį žengėme ypač svarbų žingsnį: buvo priimtas sprendimas iš sostinės centro iki 2019 metų pabaigos iškeldinti seniausią ir šiuolaikinių reikalavimų nebeatitinkantį Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimą. Dar prieš gerą šimtmetį statytą pastatą perims Turto bankas ir šį istorinį statinį bus galima pritaikyti visuomenės, verslo poreikiams bei atverti naują erdvę Vilniaus centre.

Įvykdėme Kalėjimų departamento ir visų įkalinimo įstaigų reformą: keturias įkalinimo įstaigas sujungus į dvi, patvirtintos geresnės jų struktūros, sumažėjo vadovaujančių darbuotojų skaičius. Sutaupėme lėšų ir atsirado galimybė padidinti darbo užmokestį žemiausios grandies pataisos pareigūnams. Pertvarkėme ir penkias didžiuosiuose miestuose įsikūrusias probacijos tarnybas – sujungėme jas į vieną Lietuvos probacijos tarnybą. Suvienodinus su probuojamais asmenimis dirbančių pareigūnų darbo krūvius pagerėjo darbo sąlygos.

Žengtas svarbus žingsnis viešųjų pirkimų srityje – centralizavome visų įkalinimo įstaigų vykdytus viešuosius pirkimus. Tikimės, kad taip įkalinimo įstaigoms perkant prekes ir paslaugas bus atidesnė kontrolė, daugiau skaidrumo ir sutaupyta valstybės lėšų.

Pasiūlėme peržiūrėti ir bausmių politiką. Mūsų šalyje įkalinimo bausmės skiriamos maždaug trečdaliui nuteistųjų, o, pavyzdžiui, Vokietijoje, reali laisvės atėmimo bausmė skiriama maždaug 5 proc. nuteistųjų, Lenkijoje – 9 proc., Prancūzijoje – 18 proc. nuteistųjų. Teisingumo ministerijos nuomone, siūlytina dažniau taikyti probaciją ir laisvės atėmimui alternatyvias bausmes: baudas, laisvės apribojimą, baudžiamojo poveikio priemones. Be to, organizavome teisininkų bendruomenės diskusiją, siekdami iš esmės peržiūrėti baudžiamąją politiką ir Baudžiamajame kodekse numatytas bausmes.

2018-aisiais buvo priimtos Antstolių ir Notariato įstatymų pataisos, leidžiančios atsisakyti privalomo antstolių ir notarų įkainių derinimo su šiuos teisininkus vienijančiomis profesinėmis asociacijomis. Dėl šio sprendimo bus galima objektyviai peržiūrėti notarų ir antstolių paslaugų įkainius, o kai kurios paslaugos jau atpigo.

Pernai visose Europos Sąjungos valstybėse narėse įgyvendinta asmens duomenų apsaugos reforma, todėl Teisingumo ministerijai, kaip politiką šioje srityje formuojančiai institucijai, teko iššūkis pasirūpinti, kad Reglamentas dėl asmens duomenų apsaugos būtų įgyvendintas sklandžiai.

Tinkamai buvo pasirengta ir 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusiam pagal geriausią užsienio valstybių praktiką parengtam Pranešėjų apsaugos įstatymui. Dar pernai Teisingumo ministerija parengė įgyvendinamuosius teisės aktus, nustatančius apie korupciją pranešusių asmenų apsaugos mechanizmą. Galimybė saugiai ir paprastai pranešti apie galimus korupcijos atvejus – itin svarbi kovos su korupcija dalis.

Elvinas Jankevičius,
Teisingumo ministras

I. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

Konteksto (aplinkos) analizė

2018 m. visose Europos Sąjungos valstybėse narėse įgyvendinta asmens duomenų apsaugos reforma, paremta duomenų apsaugos teisės aktų paketu – 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir 2016 m. balandžio 27 d. direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (toliau – Direktyva (ES) 2016/680). Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas pradėtas taikyti 2018 m. gegužės 25 d., o naujos redakcijos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas ir Direktyvos (ES) 2016/680 nuostatas perkėlęs Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymas įsigaliojo 2018 m. liepos 16 d. Pasirengimas duomenų apsaugos reformai ir jos įgyvendinimas 2018 m. neabejotinai tapo iššūkiu duomenų tvarkytojams ir duomenų apsaugos priežiūros institucijai – Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai bei pareikalavo daug Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Teisingumo ministerija), kaip politiką šioje srityje formuojančios institucijos, dėmesio.

Strateginio veiklos plano įgyvendinimui įtakos turėjo Teisingumo ministerijos politinės vadovybės pasikeitimas. 2018 m. metų kovo mėnesį Milda Vainiūtė pasitraukė iš teisingumo ministrės pareigų, naujas teisingumo ministras Elvinas Jankevičius į pareigas paskirtas gegužės mėnesį. Keitėsi ir Teisingumo ministerijos politinė vadovybė – viceministrai ir ministro patarėjų komanda. Vadovybės pasikeitimas turėjo įtakos darbų įgyvendinimo tempui. Pareigas einant laikinai paskirtam ministrui sustojo politikos formavimo klausimų sprendimas, buvo priimami tik neatidėliotini daugiau administracinio pobūdžio sprendimai. Pasikeitus vadovybei užtruko ir kai kurių darbų įgyvendinimas, nes nauji žmonės turėjo perimti darbus, įsigilinti į rengiamas reformas, teisės aktus.

2018 m. Teisingumo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus auditoriams atlikus tyrimus išaiškinti piktnaudžiavimo atvejai bausmių vykdymo sistemos įstaigose. Informacija apie piktnaudžiavimo atvejus bausmių vykdymo sistemos įstaigose buvo skelbiama ir visuomenės informavimo priemonėse. Siekiant iširti paaiškėjusius atvejus, buvo atliekami tyrimai, keitėsi įstaigų vadovai. Tai paskatino pasirengimą sisteminiams pokyčiams.

Eilę metų nedidinant valstybiniame sektoriuje darbo užmokesčio fondo, dėl nekonkurencingo darbo užmokesčio, dalis kvalifikuotų specialistų paliko darbą valstybės tarnyboje Teisingumo ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose. Į naujai skelbiamus konkursus taip pat buvo labai sunku surinkti kandidatus. Didelė personalo kaita ir dalis neužpildytų pareigybių taip pat turėjo neigiamos įtakos suplanuotų darbų sėkmingam įgyvendinimui.

Teisingumo ministro valdymo sritims numatyti asignavimai 2018 m. buvo sumažinti 8 mln. eurų, kas turėjo neigiamos įtakos sėkmingam įstaigų funkcijų įgyvendinimui, ypač bausmių vykdymo srityje.

1 strateginis tikslas: Siekti skaidrios, darnios ir veiksmingos teisės sistemos

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir ataskaitinių metų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

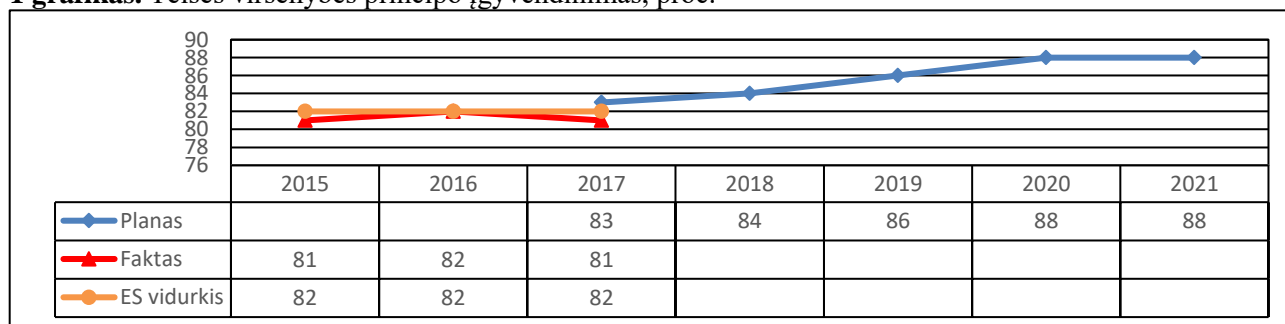
Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Patvirtintas asignavimų planas	Patikslintas asignavimų planas*	Faktiškai panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų patikslintame plane, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
01-004	Teisės sistema	7 272	7 522,6	7 496,1	99,6
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0	-	-	-

2018 m. patvirtintų asignavimų plano patikslinimai sudarė mažiau nei 5 proc. nuo patvirtinto plano. Per 2018 m. panaudota 100 proc. patikslintų asignavimų.

Teisingumo ministerija visa savo veikla siekia, kad teisės sistemoje būtų visapusiškai įgyvendinti teisingumo, žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ir kiti konstituciniai principai, kad būtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise, kad būtų plėtojama pagarbos Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams kultūra. Skaidri ir efektyvi teisės sistema sudaro sąlygas mažinti korupciją.

Efeko kriterijai:

1 grafikas. Teisės viršenybės principo įgyvendinimas, proc.

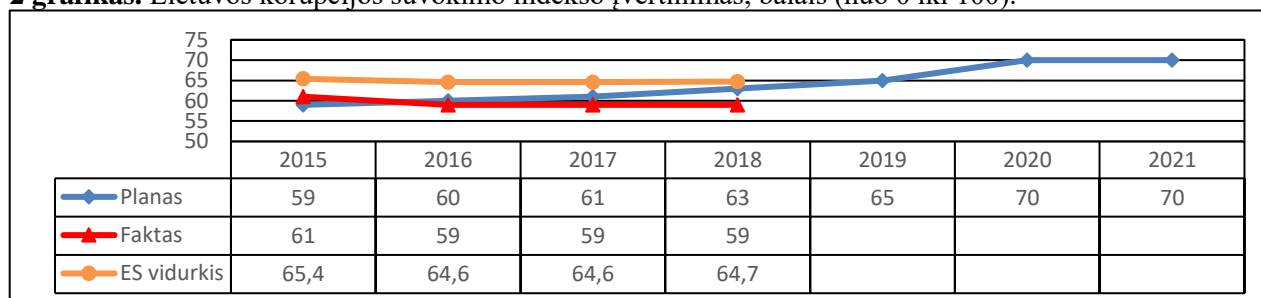

Pasaulio banko duomenys, <http://www.worldbank.org/>.

Teisės viršenybės principas – Pasaulio banko kiekvienais metais skelbiamo Pasaulio viešojo administravimo rodiklio vienas iš indikatorių, matuojamas nuo 0 iki 100 proc., parodantis asmenų pasitikėjimą ir paklusimą socialinėms normoms, labiausiai apimantis šias sritis: sutarčių laikymąsi, nuosavybės teises, policiją ir teismus, nusikalstamumą ir smurtą.

Pastaruosius metus šio rodiklio Lietuvos statistika nuolat gerėjo, tačiau 2017 m. šiek tiek pablogėjo ir siekia 81 proc., tačiau ši reikšmė vis tiek išlieka labai artima ES valstybių narių vidurkiui. Tai bendro pobūdžio, plačios apimties rodiklis, parodantis valstybės teisinės sistemos padėtį, kaip valstybėms pavyksta užtikrinti teisės viršenybės principo laikymąsi, tad šio rodiklio gerėjimui svarbus visų valstybės institucijų (tiek Vyriausybės, tiek teismų, policijos) tinkamas darbas.

2 grafikas. Lietuvos korupcijos suvokimo indekso įvertinimas, balais (nuo 0 iki 100).

Organizacijos „Transparency International“ duomenys, <http://www.transparency.lt/>.

2018 metų „Transparency International“ (TI) [Korupcijos suvokimo indeksu](#) (KSI) tyrime Lietuvai, kaip ir pernai, skirti 59 balai iš 100 galimų ir 38 vieta 180 šalių sąrašė. Lietuva užima 18 vietą iš 28 ES valstybių, pirmoje vietoje ES ir pasaulyje — Danija (88 balai). Lietuvos rezultatai nesikeičia jau ketvirtus metus iš eilės — tiek 2017, tiek 2016 ir 2015 metais Lietuva gavo 59 balus.

Estija gavo 73 balus ir užėmė 18 vietą (pernai gavo 71 balą ir užėmė 21 vietą), Latvija, kaip ir pernai, gavo 58 balus ir užėmė 41 vietą, Lenkija — 60 balų ir 36 vietą (pernai — taip pat 60 balų ir 36 vietą).

KSI yra vienas garsiausių pasaulyje korupcijos suvokimo tyrimų, parodantis, kaip įvairioms pasaulio valstybėms pavyksta kontroliuoti korupciją. Korupcijos mastą viešajame ir politikos sektoriuose vertina įvairių sričių ekspertai ir verslo lyderiai.

2018 metų KSI rezultatai rodo, kad vertintojai Lietuvos pastangų sumažinti korupciją nevertino avansu, 2017–2018 m. atlikti darbai dar nedavė apčiuopiamo rezultato, tačiau tikėtina, kad pozityvaus pokyčio galima tikėtis jau 2019 m.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo pagal geriausią užsienio valstybių praktiką parengtas Pranešėjų apsaugos įstatymas ir jį įgyvendinantys teisės aktai, sukuriantys apie korupciją pranešusių asmenų apsaugos mechanizmą. Galimybė saugiai ir paprastai pranešti apie galimus korupcijos atvejus – itin svarbi kovos su korupcija dalis. Vyriausybės nustatytoje tvarkoje numatyta, kad pranešėjams, pateikusiems prokuratūrai vertingos informacijos apie pažeidimus, gali būti atlyginama vienkartine pinigine išmoka, taip pat detalizuojama tokios išmokos skyrimo tvarka. Pranešėjų prašymus atlyginti už suteiktą vertingą informaciją nagrinės Generalinėje prokuratūroje sudaryta komisija, o sprendimą priims generalinis prokuroras ar jo įgaliotas asmuo. Atlygio suma už vertingą informaciją nėra reglamentuojama, kiekvienu konkrečiu atveju tą sumą nustatys komisija. Taip pat nustatytos kompensacijų pranešėjams, už patiriamą ar patirtą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl pateikto pranešimo, skyrimo sąlygos ir tvarka. Atsiradus nepageidaujamiems padariniams (prarastos pajamos atleidus iš darbo, prarasta darbo užmokesčio dalis perkėlus į kitas pareigas arba sumažinus darbo užmokestį, dalyvavimo teismų procesuose išlaidos ir kt.), pranešėjas galės pretenduoti į kompensaciją. Galima kompensacija pranešėjui sieks iki 50 bazinių socialinių išmokų (1 900 eurų) dydžio. Pranešėjų prašymus dėl kompensacijos nagrinės Generalinėje prokuratūroje šiam tikslui sudaryta komisija, o sprendimą priims generalinis prokuroras arba jo įgaliotas asmuo.

Taip pat visose valstybės ar savivaldybės įstaigose turės būti įdiegti vidiniai informacijos apie pažeidimus teikimo kanalai, reglamentuotas informacijos apie pažeidimus teikimas, tyrimas, tvarkymas ir konfidencialumo užtikrinimas įstaigoje. Ši pareiga įtvirtinama ir privačiame sektoriuje veikiantiems subjektams, kuriuose dirba 50 arba daugiau darbuotojų.

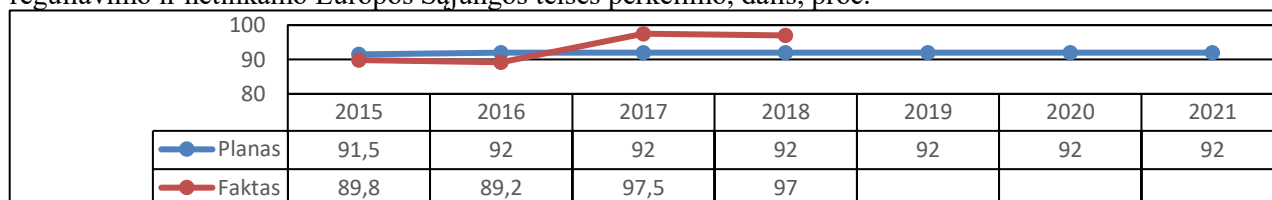
Svarbiausi darbai:

Viena iš pagrindinių priemonių, užtikrinant teisės sistemos darną, teisės aktų tarpusavio suderinamumą, teisės aktų kokybę, yra Teisingumo ministerijos pagal kompetenciją teikiamos išvados dėl kitų institucijų parengtų teisės aktų projektų. Teisingumo ministras yra atsakingas už tai, kad Vyriausybės inicijuoti teisės aktų projektai sklandžiai įsiterptų į egzistuojančią nacionalinę teisės sistemą, o tuo pačiu, kad pati teisėkūros procedūra būtų optimali, efektyvi ir atitiktų konstitucinio teisinės valstybės principo reikalavimus. Teisingumo ministerijos kompetencija teisėkūros srityje yra labai plati, atsižvelgiant į teisingumo ministro valdymo sritį „Nacionalinės teisinės sistemos plėtra“.

2018 m. 97 proc. institucijų atstovų teigiamai vertino Teisingumo ministerijos ir Europos teisės departamento teiktas teises išvadas dėl jų rengtų teisės aktų projektų. Teisingumo ministerija jau septintus metus iš eilės atliko institucijų, dėl kurių teisės aktų projektų buvo teiktos teisinės išvados, atstovų apklausą. Apklausos formą galima rasti Teisingumo ministerijos interneto svetainėje. Apklausiant siekiama išsiaiškinti, ar gautos teisinės išvados buvo naudingos rengiant teisės aktų projektus, ar pateiktos išvados buvo argumentuotos ir išsamios ir kt.

Paprastai kriterijaus svyravimai nėra dideli, o 2017 m. kriterijaus reikšmė buvo gerokai didesnė negu prieš tai buvusiais metais. Aukštas išvadų rodiklio įvertinimo lygis išliko ir 2018 m.

3 grafikas. Institucijų atstovų, teigiamai vertinusių teises išvadas, dėl kurių išvengta netinkamo teisinio reguliavimo ir netinkamo Europos Sąjungos teisės perkėlimo, dalis, proc.

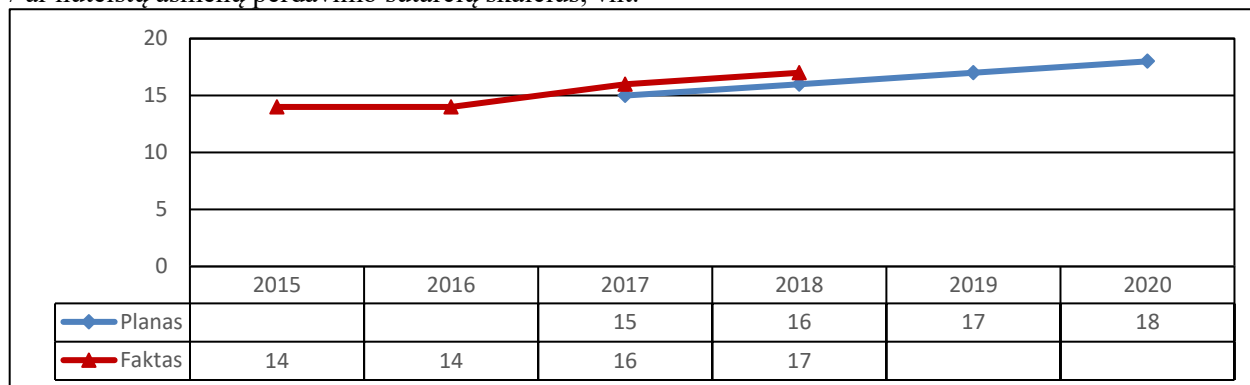

Teisingumo ministerijos duomenys

Teisingumo ministerijos specialistai nuolat kelią savo kompetenciją, gilina žinias, kad galėtų pateikti kompetentingas išvadas, dalyvauja darbo grupėse, konsultuoja kitų institucijų kolegas, rengiančius teisės aktus. Teisingumo ministerijos specialistai per 2018 m. pateikė 773 teisines išvadas dėl kitų institucijų pateiktų teisės aktų projektų, 9,8 proc. mažiau nei praėjusiais metais (2017 m. – 857, 2016 m. – 1 236). Tokių pokyčių lėmė Vyriausybės darbo reglamento 2017 m. atlikti pakeitimai, kuriuose buvo numatyta, kad Teisingumo ministerija neteikia antrinių išvadų, taip pat Vyriausybės siekis stabilizuoti teisėkūros procesus, mažinti teikiamų teisės aktų pakeitimų skaičių.

Siekiant aukštos teisinių išvadų kokybės nukentėjo teisinių išvadų pateikimo laiku kriterijus, kurio reikšmė 2018 m. buvo nepatenkinama – tik 50 proc. (2017 m. – 84 proc.). Užtikrinti išvadų pateikimą nustatytais terminais buvo sudėtinga ir dėl personalo kaitos ir dalies neužimtų pareigybų.

4 grafikas. Valstybių, su kuriomis sudarytos teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, ekstradicijos ir / ar nuteistų asmenų perdavimo sutarčių skaičius, vnt.

Teisingumo ministerijos duomenys

Bendras valstybių, su kuriomis sudarytos teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, ekstradicijos ir / ar nuteistų asmenų perdavimo sutarčių skaičius 2018 m. išaugo iki 17. 2018 m. rugsėjo 26 d. pasirašyta sutartis su Brazilijos Federacine Respublika dėl nuteistų asmenų perdavimo. Tokio pobūdžio sutartys palengvina šalių teisinį bendradarbiavimą, sudaromos palankesnės sąlygos nuteistųjų asmenų socialinei rehabilitacijai, kuomet nuteistieji gali atlikti bausmę toje valstybėje, iš kurios jie yra kilę, ekstradicijos sutartys padeda užtikrinti, kad padariusiam nusikaltimą asmeniui nepavyks išvengti bausmės pasislepiant kitoje šalyje – valstybė įgiję teisę reikalauti sulaikyti tokį asmenį ir grąžinti jį nusikaltimo padarymo valstybę.

Pažymėtina, kad 2018 m. Lietuvai buvo palankūs metai perkeliant ES teisės aktus į Lietuvos nacionalinę teisę. Remiantis Europos Komisijos duomenimis, 2018 m. gegužės 31 d. Lietuvoje nebuvo nei vieno ilgiau kaip 2 metus užsitęsusio vidaus rinkos direktyvos neperkėlimo atvejo, sumažintas netinkamai perkeltų vidaus rinkos direktyvų skaičius (nuo 0,7 proc. iki 0,1 proc.), trečdaliu sumažintas tebesitęsiančių pažeidimo procedūrų dėl vidaus rinkos direktyvų skaičius. Manytina, kad šie rodikliai patvirtina sėkmingą bendrą valstybės institucijų ir Europos teisės departamento darbą ES vidaus rinkos teisės aktų perkėlimo srityje. Visgi pažymėtina, kad vėlavimas įgyvendinti vidaus rinkos direktyvas, lyginant su praėjusių metų duomenimis, nors ir patenka į ES vidurkį, bet pailgėjo 3 mėnesiais (nuo 4,4 mėnesio iki 7,4 mėnesio, ES vidurkis pailgėjo 1,2 mėnesio – nuo 7,2 mėnesio iki 8,4 mėnesio). Todėl Europos Komisija rekomenduoja valstybėms narėms atidžiau planuoti darbus, reikalingus direktyvų perkėlimo ir notifikavimo laiku procesus. 2018 m. liepos mėnesį publikuotoje Vidaus rinkos švieslentėje Europos Komisija indikavo, kad pastebi tendenciją, jog Lietuva turi tam tikrų sunkumų prižiūradama savalaikį direktyvų perkėlimą, nors turimi vėlavimai ir nėra dideli.

Per 2018 m. Europos Komisija Lietuvai pateikė 6 (4 iš jų pateikti administraciniais laiškais) naujus paklausimus (2017 m. – 6 nauji paklausimai), 18 naujų oficialių pranešimų (2017 m. – 17 naujų oficialių pranešimų) ir 4 naujas pagrįstas nuomones (2017 m. – 2 naujos pagrįstos nuomonės). Situacija per paskutinius metus išliko beveik stabili, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad didžiąją metų dalį ES teisės pažeidimo procedūrų skaičius laikėsi mažesnis nei ankstesniais metais, bet per paskutinius du mėnesius Lietuvai buvo pateikti net 7 nauji oficialūs pranešimai, iš kurių 6 pateikti dėl direktyvų neperkėlimo laiku (nenotifikavimo, per visus metus iš viso buvo 12 tokių oficialių pranešimų).

Siekdama skaidresnio teisėkūros proceso ir siekdama spręsti Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvadoje¹ nurodytas problemas, susijusias su lobistinės veiklos teisiniu reguliavimu, Teisingumo ministerija, bendradarbiaudama su suinteresuotomis institucijomis, 2018 m. parengė Lobistinės veiklos įstatymo Nr. VIII-1749 pakeitimo įstatymo ir lydimųjų įstatymų projektus, kuriems Vyriausybė pritarė 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1199. Numatoma, kad pasiūlytais pakeitimais bus pasiekti šie tikslai: išviešintas daromas poveikis teisėkūrai (numatoma, kad politikai, valstybės tarnautojai ir lobistai turės deklaruoti susitikimus – vykdytą lobistinę veiklą), užtikrinta efektyvesnė lobistinės veiklos kontrolė, pasiektas aiškesnis lobistinės veiklos identifikavimas, numatytos platesnės galimybės taikyti atsakomybę už neteisėtą lobistinę veiklą, reglamentuota juridinių asmenų atsakomybė, įteisinta galimybė išviešinti ne tik lobistų, bet ir kitų asmenų daromą poveikį teisėkūrai.

2018 m. buvo tobulinami ir antstolių ir notarų veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatas susijusias su siekiu mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, buvo inicijuotas ir priimi Civilinio proceso kodekso pakeitimai, kuriais sumažinti nustatyti išskaitų dydžiai ir tokiu būdu suteiktos galimybės skolininkams patenkinti bent minimalius poreikius. Pakeitimai taip pat nustato, kad vykdant priverstinį išieškojimą, iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik Socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį (nuo 2019 m. sausio 1 d. šis dydis yra 251 euras) viršijančios lėšos. Atsižvelgiant į tai, kad paskutinio būsto netekimas skolininkui gali turėti ypač didelių neigiamų socialinių, emocinių ir kitų pasekmių, pakeitimas įteisintas draudimas išieškoti iš būsto, kuriame skolininkas gyvena, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 18 mėnesių (anksčiau buvo 6 mėnesiai) darant Civilinio proceso kodekse nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų ir išieškojimas šiuo būdu yra vykdomas ir išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija 4 000 eurų (anksčiau buvo 2 030 eurų). Tikimasi, kas toks teisinis reguliavimas ne tik skatins skolininką būti aktyviu ir įvykdyti prievolės, bet ir suteiks galimybę išsaugoti paskutinį būstą.

Siekiant panaikinti privalomą antstolių ir notarų atlyginimo dydžių (įkainių) suderinimą su Lietuvos antstolių rūmais ir Lietuvos notarų rūmais, buvo parengti Antstolių įstatymo 21 straipsnio pakeitimo ir Notariato įstatymo 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai, kurie priimti Seime (įsigaliojo 2018 m. lapkričio 21 d.). Privalomas antstolių ir notarų atlyginimų dydžių suderinimas su pačiais subjektais (antstoliais ir notariais), riboja valstybės teisinę diskreciją jų atlyginimų nustatymo srityje. Skirtingai nei kiti teisinės paslaugas teikiantys asmenys, antstoliai ir notariai turi išskirtines teises atlikti valstybės deleguotas funkcijas, kurių vykdymą valstybė privalo užtikrinti ir kontroliuoti. Atsižvelgiant į tai, prerogatyva nustatyti atlyginimų dydžius už šių funkcijų atlikimą įtvirtinta išimtinai valstybei.

Teisingumo ministerija per 2018 m. pagal savo kompetenciją dalyvavo teismuose nagrinėjant 337 bylas atsakovo ar trečiojo asmens teisėmis (iš jų 229 civilinės bylos ir 108 administracinės bylos). Pagrindinės bylų kategorijos: dėl teismo veiksmais padarytos žalos atlyginimo, dėl ministerijos ir ministro priimamų sprendimų teisėtumo (dėl antstolių, notarų drausminės atsakomybės, dėl civilinės būklės aktų pakeitimo, dėl pareigūnų nušalinimo nuo pareigų ir kt.), dėl teismo sprendimų galimo vykdymo užtikrinimo (dėl neteisėtų statybų). 12 kartų Teisingumo ministerijai buvo atstovaujama Lietuvos administracinių ginčų komisijoje. Pažymėtina, kad 77 proc. bylų, kuriose buvo atstovauta, laimėtos.

Administruodama asignavimus žalai dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų atlyginti, per 2018 m. Teisingumo ministerija asmenims išmokėjo 1 161 tūkst. eurų (be Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) sprendimų vykdymo), iš jų 411 tūkst. eurų 109 asmenims dėl žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, 750 tūkst. eurų 719 asmenų dėl žalos, atsiradusios dėl netinkamų įkalinimo sąlygų. Taip pat buvo įvykdyta 11 taikos sutarčių (sudarytų teismo ir ne teismo tvarka). 2018 m., kaip ir 2017 m., buvo dažnai kreipiamasi į teismus dėl žalos, atsiradusios dėl netinkamų kalinimo sąlygų, taip pat daugėja atvejų, kai yra kreipiamasi į teismus dėl kitų valdžios institucijų neteisėtų veiksmų (teismų ir kitų institucijų), didėja reiškiama reikalavimai ir sudėtingėja ginčai (bylose keliami klausimai dėl įvairių kelių institucijų atsakomybės, kai reikia nustatinėti atsakomybės kaltės laipsnį; dėl teisės normų iš kelių teisės institutų taikymo, dėl tarptautinių teismų praktikos laikymosi, dėl norminių teisės aktų teisėtumo).

¹ Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto atlikto parlamentinio tyrimo dėl asmenų, verslo subjektų ir kitų interesų grupių galimo neteisėto poveikio valstybės institucijoms priimant sprendimus ir galimos neteisėtos įtakos politiniams procesams išvadoje, kuriai pritarė Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 5 d. nutarimu Nr. XIII-1228.

Per 2018 m. Teisingumo ministerija parengė 398 sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo (338 sprendimus kompensuoti ir 60 sprendimų nekompensuoti padarytos žalos). Dažniausiai buvo kreipiamasi dėl gyvybės atėmimo, sunkių sveikatos sutrikdymų, nusikaltimų varžančių seksualinio apsisprendimo laisvę ir šiais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo. Kompensacijoms išmokėta 717 tūkst. eurų.

2018 m. Europos Žmogaus Teisių Teismas Vyriausybei perdavė 42 naujas bylas, taip pat toliau buvo tęsiamas darbas su 37 dar iki 2018 m. perduotomis bylomis. EŽTT pateiktų peticijų prieš Lietuvą skaičius ataskaitiniais metais šiek tiek išaugo – 438 peticijos – 2018 m., 401 peticija – 2017 m., 405 peticijos – 2016 m. 2018 m. buvo priimtas 31 sprendimas (viso dėl 40 peticijų, nes kai kurios bylos apjungtos): 8 sprendimuose (dėl 8 peticijų) pažeidimų nenustatyta; 22 sprendimuose (dėl 29 peticijų) nustatyti pažeidimai; 1 sprendime buvo nustatyti pažeidimai dėl 2 peticijų, o 1 peticijos atžvilgiu pažeidimas nenustatytas. EŽTT priėmė 19 nutarimų (dėl 20 peticijų), kuriais pripažino peticijas nepriimtinas arba išbraukė bylas iš nagrinėjamų bylų sąrašo. Vienoje byloje buvo patvirtinta Vyriausybės vienašalė deklaracija. 21 byla buvo išnagrinėta supaprastinta tvarka sudarant taikius susitarimus. 1 byloje taikiu susitarimu buvo išspręstas teisingo atlyginimo klausimas po to, kai EŽTT byloje nustatė pažeidimą ir atidėjo žalos atlyginimo klausimo sprendimą. 2018 m. EŽTT sprendimų vykdymas buvo koordinuojamas iš viso 68 bylose. Buvo imtasi priemonių, siekiant įvykdyti visus EŽTT sprendimuose numatytas individualiąsias priemones bei pažeidimų priežastis šalinančias bendrąsias priemones. Apie visus vykdymo veiksmus buvo teikiama informacija Europos Tarybos Ministrų Komitetui. 2018 m. vykdymo priežiūra pabaigta 30 bylų. 2018 m. pagal EŽTT sprendimus 38 asmenims išmokėta 410 tūkst. eurų.

2 strateginis tikslas: Padidinti teisinių institucijų paslaugų patogumą vartotojams ir jų efektyvumą

2 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir ataskaitinių metų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

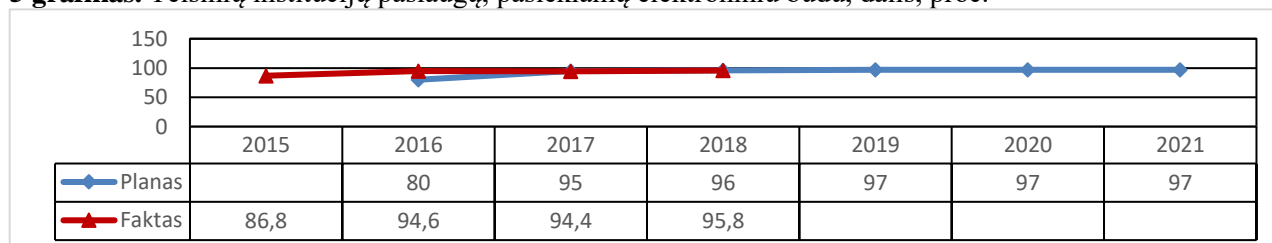
Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Patvirtintas asignavimų planas	Patikslintas asignavimų planas*	Faktiškai panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų patikslintame plane, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
02-001	Paslaugos gyventojams ir verslui	6 985	7 123,7	6 888,2	96,7
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0	-	-	-
02-007	Paslaugos gerinti ginčų nagrinėjimą	8 307	9 959,6	9 747,7	97,9
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		0	-	-	-

2018 m. patvirtintų asignavimų plano patikslinimai sudarė mažiau nei 5 proc. nuo patvirtinto plano. Per 2018 m. panaudota 100 proc. patikslintų asignavimų.

Programoje 02-007 „Paslaugos gerinti ginčų nagrinėjimą“ 2018 m. patvirtintų asignavimų plano patikslinimai sudaro daugiau nei 19 proc. nuo patvirtinto plano. Lietuvos teismo ekspertizės investicijų projekto įgyvendinimui papildomai iš programos „Bausmių sistema“ buvo perkelta 1 351,0 tūkst. eurų.

Efeko kriterijai:

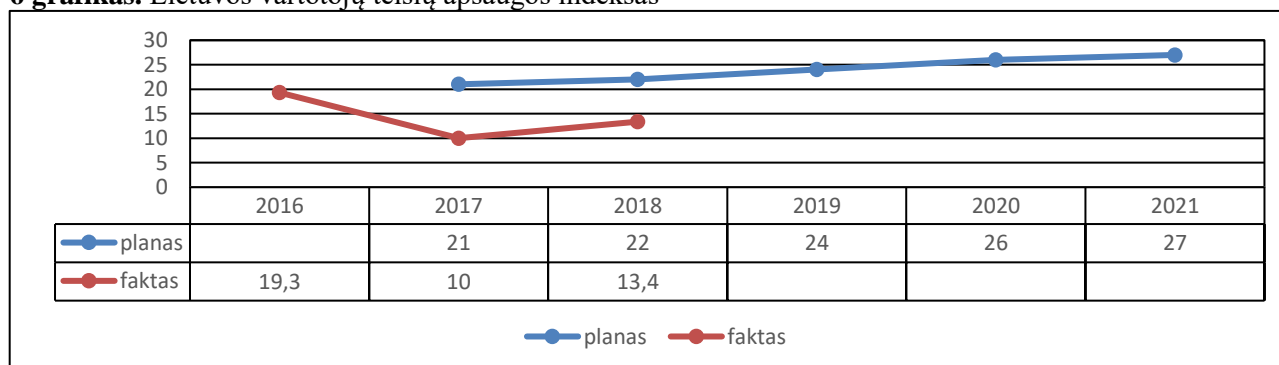
5 grafikas. Teisinių institucijų paslaugų, pasiekiamų elektroniniu būdu, dalis, proc.

Teisingumo ministerijos duomenys.

Institucijos nuolat siekia, kas asmenims būtų kuo paprasčiau ir lengviau pasinaudoti jų teikiamomis paslaugomis. Tad šiuo metu net 95,8 proc. teisingumo ministro valdymo sričių institucijų teikiamų paslaugų yra pasiekiamos elektroniniu būdu. 2018 m. situaciją lyginant su 2017 m. matome, kad rodiklio reikšmė nežymiai padidėjo (2017 m. reikšmė buvo 94,4 proc.). Tačiau pažymėtina, kad nežymų rodiklio reikšmės gerėjimą lėmė ne atlikti pokyčiai perkelti paslaugas į elektroninę erdvę, o paslaugų, kurias galima perkelti į elektroninį lygį, sąrašo pasikeitimai. Pastebėtina, kad kai kurios įstaigos jau yra perkėlusios visas savo paslaugas, kurias galima teikti el. būdu, į el. lygį, tad didelio rodiklio kitimo artimiausiais metais nesitikima, tačiau vykdomi valstybės garantuojamos teisinės pagalbos paslaugų perkėlimo į elektroninę erdvę procesai, kuriant Teisinės pagalbos paslaugų informacinę sistemą (TEISIS).

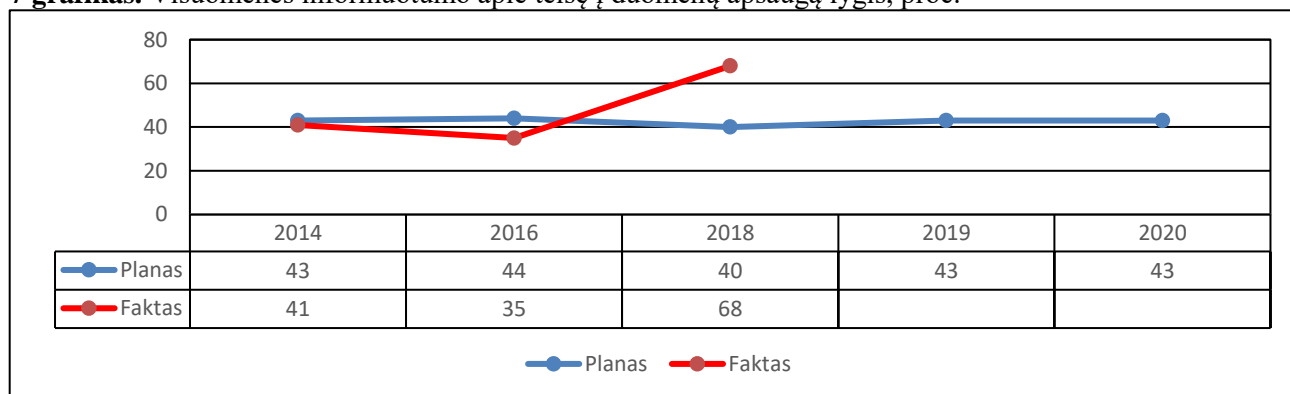
6 grafikas. Lietuvos vartotojų teisių apsaugos indeksas

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenys.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos užsakymu 2018 m. pabaigoje atlikta vartotojų ir ūkio subjektų nuomonių apklausa apie vartotojų teises parodė, kad bendra situacija vartotojų teisių apsaugos srityje pagerėjo - bendras Lietuvos vartotojų teisių apsaugos indeksas 2018 m. siekė +13,4 (2017 m. – +10,1). Bendras Lietuvos vartotojų teisių apsaugos indeksas yra skaičiuojamas remiantis atskirais indeksais, rodiklio reikšmės gali kisti nuo -100 iki 100, kuo indekso reikšmė didesnė, tuo bendra situacija vartotojų teisių apsaugos srityje geresnė. Atskirų indeksų reikšmės 2018 m. buvo: vartotojų teisių pažeidimų indeksas +67,5, informuotumo apie vartotojų teises indeksas +21,3, vartotojų aktyvumo indeksas -59,4, Lietuvos vartotojų teisių apsaugos sistemos vertinimo indeksas +24,2. Per metus pagerėjo vartotojų teisių pažeidimų indeksas ir Lietuvos vartotojų teisių apsaugos sistemos vertinimo indeksas, tačiau sumažėjo informuotumo apie vartotojų teises ir vartotojų aktyvumo indeksai. Pastarojo indekso mažėjimą galėjo lemti vartotojų pažeidimų indekso gerėjimas, vartotojų teisės buvo rečiau pažeidžiamos, taigi jie rečiau kreipėsi į pardavėjus ar paslaugų teikėjus bei vartotojų apsaugos institucijas. Informuotumo apie vartotojų teises indekso reikšmė mažėjo neženkliai ir tam įtakos turėjo nepakankamas vartotojų teisių žinojimas tam tikrose socialinėse grupėse (vyresnio amžiaus asmenys, žemesnio išsilavinimo respondentai), kurios yra mažiau aktyvios internetinėje erdvėje.

7 grafikas. Visuomenės informuotumo apie teisę į duomenų apsaugą lygis, proc.

Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos duomenys.

Duomenų apsaugos reformos fone išaugo gyventojų informuotumas ir lūkesčiai duomenų apsaugos srityje. 2018 m. pabaigoje Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos iniciatyva atlikto reprezentatyvaus Lietuvos gyventojų tyrimo duomenimis, visuomenės informuotumo apie teisę į duomenų apsaugą lygis išaugo iki 68 proc. 2016 m. šis rodiklis siekė 35 proc., tad palyginti 2016-ųjų ir 2018-ųjų tyrimo duomenis, kone dvigubai padaugėjo žinančiųjų apie savo teises ir pareigas asmens duomenų apsaugos srityje. Visuomenės informuotumo asmens duomenų apsaugos srityje padidėjimas lėmė ir nepakantumo teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimams didėjimą. Pastebėtina, kad 2018 m. Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje gautų skundų dėl galimo teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimo skaičius palyginti su 2017 m. išaugo 60 proc.

Visuomenės informuotumo asmens duomenų apsaugos klausimais lygis parodo, kiek asmenys žino apie savo teises ir jiems tenkančias pareigas. Asmens žinojimas apie savo teises yra labai svarbus žingsnis siekiant tokių teisių gynimo ir užtikrinimo. Asmuo, žinantis apie savo teises, susijusias su duomenų apsauga, gali prevenciškai imtis priemonių, užkertančių kelią jo teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimams, reikalauti iš kitų asmenų, tvarkančių jo duomenis, laikytis nustatytų reikalavimų ir teikti atitinkamą informaciją, siekti apginti savo pažeistas teises kreipdamasis į priežiūros instituciją ir į teismą. Asmenų, tvarkančių kitų asmenų duomenis, informuotumas apie jiems tenkančias pareigas gali padėti išvengti galimų asmens teisės į duomenų apsaugą pažeidimų ir yra būtina prielaida siekiant užtikrinti aukštą duomenų apsaugos lygį.

Svarbiausi darbai:

Duomenų apsauga

2018 m. daug dėmesio skirta duomenų apsaugos reformai. Įgyvendinant ES duomenų apsaugos reformos dokumentus 2018 m. birželio 30 d. Seime priimti Teisingumo ministerijos parengti naujos redakcijos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas kartu su lydimaisiais įstatymais ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymas. Šiais įstatymais siekiama sustiprinti piliečių teisę į savo asmens duomenų apsaugą ir užtikrinti vienodo ir aukšto lygio fizinių asmenų apsaugą tvarkant jų asmens duomenis visoje Europos Sąjungoje.

Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas pradėtas taikyti 2018 m. gegužės 25 d. Juo iš esmės reformuojama ankstesnė duomenų apsaugos sistema – peržiūrėtos ir naujai suformuluotos asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų vykdomos funkcijos, plečiamas Europos Sąjungos valstybių narių duomenų apsaugos priežiūros institucijų bendradarbiavimas, įtvirtintos naujos pareigos duomenų valdytojams ir naujos teisės duomenų subjektams asmens duomenų apsaugos srityje.

2018 m. Teisingumo ministerijos ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos atstovai organizavo ir nuolat dalyvavo įvairiuose susitikimuose, diskusijose, tarpinstitucinėse darbo grupėse dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimų įgyvendinimo. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, informuodama apie pasikeitusius asmens duomenų apsaugos reikalavimus, 2018 m. surengė 63 renginius, kuriuose dalyvavo 4 720 suinteresuotų asmenų ir parengė 77 pranešimus renginiams bei surengė 11 susitikimų su įvairiose duomenų valdytojų veiklos srityse veikiančiomis asociacijomis ir kitoms nevyriausybinėmis organizacijomis. Vyriausybė, siekdama, kad būtų tinkamai įgyvendintas Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas, sudarė Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimo koordinavimo komisiją² (toliau – Komisija), o visoms ministerijoms pavedė įvertinti savo reguliavimo srities teisės aktų atitiktį Bendrajam duomenų apsaugos reglamentui, prirėikus juos pakeisti ar pateikti projektus Vyriausybei, taip pat įvertinti tvarkomų asmens duomenų apimtį ir priimti sprendimus, kad būtų atsisakyta perteklinių asmens duomenų tvarkymo. Komisija aktyviai koordinavo Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimą, rinko ir analizavo informaciją, nagrinėjo probleminius klausimus, siūlė galimus jų sprendimus. Komisijos iniciatyva buvo parengtos teisės aktų peržiūros rekomendacijos – Atmintinė dėl teisės aktų peržiūros, kuri buvo naudojama kaip metodinė pagalba kartu su Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos parengtomis Rekomendacijomis dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo teisėkūros procese.

Vartotojų teisių apsauga

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba nuolat teikia konsultacijas vartotojams ir verslininkams, organizuoja seminarus ir konferencijas, rengia informacinę medžiagą vartotojų teisių apsaugos ir rinkos priežiūros klausimais. 2018 m. verslininkams suteikta 1 960 konsultacijų, dažniausiai dėl vartojimo prekių, būsto priežiūros ir renovavimo paslaugų, taip pat nesąžiningos komercinės veiklos bei reklamos. Surengtas 61 seminaras verslininkams (iš jų 54 skirti rizikos vertinimo klausimams) ir 18 informacinių seminarų vartotojams.

Vadovaujantis Finansinės paramos vartotojų asociacijoms teikimo taisyklėmis, siekiant gerinti vartotojų švietimą ir aktyvumą, vartotojų asociacijoms 2018 m. skirta 36,3 tūkst. eurų finansinė parama 4 vartotojų teisių apsaugos priemonių programoms vykdyti.

2018 m. pagerėjo situacija Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai išsprendžiant *vartojimo ginčus taikiai*.

2018 m. buvo priimti nagrinėti 4 559 vartojimo ginčai (2017 m. – 4 395). 2018 m. vartojimo ginčo šalys susitakė 2 159 kartus, tai sudaro 54 proc. nuo bendro priimtų nagrinėti vartojimo ginčų skaičiaus (2017 m. – 47 proc.).

2018 m. siekiant stiprinti vartotojų teisių apsaugą elektroninėje erdvėje, buvo įgyvendintos šios priemonės:

- patikrintos 128 interneto svetainės, kuriose siūlomos vartojimo prekės ir (ar) paslaugos (vertinimo kriterijus viršytas 112 proc.). Dažniausi pažeidimai nustatyti dėl pateiktos neteisingos ar klaidinančios informacijos (pardavėjų arba paslaugų teikėjų kontaktinių duomenų nepateikimas, nuorodos į vartojimo ginčus nagrinėjantį subjektą nepateikimas ir pan.). Verslininkams pateiktos rekomendacijos dėl neatitikimų šalinimo, skirtos sankcijos už nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

- atlikta informacijos apie neįprastą poveikį turinčių prekių informaciniuose portaluose, kuriuose skleidžiama reklama, komercinės veiklos stebėseną. Įvertinus interneto svetainėse pateiktą informaciją (reklamą), komercinės veiklos subjektams pateiktos rekomendacijos dėl Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo nuostatų laikymosi.

- atlikta vaikams skirtos reklamos srities stebėseną, kurios tikslas – patikrinti, ar visuomenės informavimo priemonėse ir vaikams skirtuose leidiniuose nepažeidžiami Reklamos įstatyme nustatyti reikalavimai. Patikrinta internetu komercinės veiklos subjektų skleidžiama informacija devyniose televizijos stotyse, penkiose radijo stotyse ir dvylikoje vaikams skirtų žurnalų. Ūkio subjektams pateiktos rekomendacijos pakeisti reklamas, galimai pažeidžiančias Reklamos įstatymo ir Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo nuostatas.

2018 m. liepos 31 d. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba ir Europos Komisijos Vartotojų, sveikatos, žemės ūkio ir maisto vykdančioji agentūra (CHAFEA) pasirašė Susitarimą dėl finansavimo veiklai, susijusiai su maisto produktų dvejopos kokybės daromu poveikiu Lietuvos vartotojams. Įgyvendinant projektą, atliekamas

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimas Nr. 486 „Dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimo koordinavimo komisijos sudarymo“

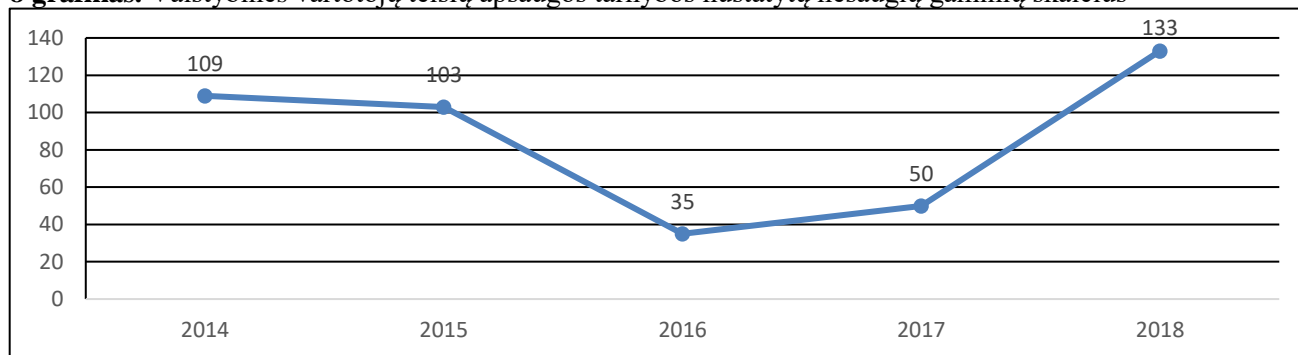
Lietuvos vartotojų elgsenos, susijusios su dvejoja maisto produktų kokybe, tyrimas, kurio tikslas – nustatyti, kokią poveikį informacija apie dvejoją to paties produkto kokybę daro vartotojo sprendimui pirkti konkretų produktą ir kaip veikia vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Taip pat bus siekiama iširti Lietuvos vartotojų žinias apie dvejoją produktų kokybę. Tyrimo rezultatai bus pristatyti 2019 metais.

2018 m. spalio mėnesį pradėtas vykdyti projektas „Europos Sąjungos elektroninio vartotojų ginčų sprendimo platformos integravimas į nacionalinę Vartotojų teisių informacinę sistemą“. Įgyvendinus šį projektą bus sukurtos ir išvystytos trys elektroninės paslaugos: 1) vartojimo ginčų sprendimas dėl elektroninėje erdvėje sudarytų sandorių Europos Sąjungoje; 2) Lietuvos vartotojų ir pardavėjų, paslaugų teikėjų ginčų sprendimas; 3) vartotojo kreipimasis į pardavėją, paslaugų teikėją dėl įsigytos prekės ar paslaugos.

Reaguojant į vartotojų nusiskundimus dėl sparčiai kylančių kainų Lietuvoje ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės priemonių planą dėl kainų augimo stabdymo, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos ir Teisingumo ministerijos užsakymu 2018 m. buvo atlikti ne maisto prekių ir maisto produktų kainų palyginimo Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse tyrimai.

Vykdydama rinkos priežiūrą, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba vykdė nacionalinę sektorinę rinkos priežiūros programą, atliko patikrinimus prekybos ir paslaugų įmonėse ir atliko atrinktų ne maisto produktų bandinių saugos atitikties tyrimus. 2018 metais specialistai nustatė ir paskelbė 133 nesaugius gaminius (2016 m. nustatyti 35 nesaugūs gaminiai, 2017 m. – 50 nesaugių gaminių).

8 grafikas. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nustatytų nesaugių gaminių skaičius

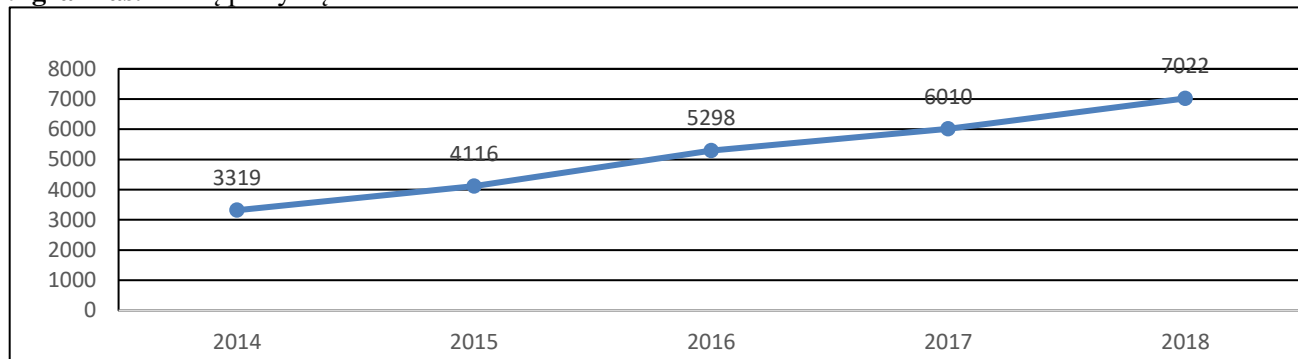

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenys

Toks nustatytų nesaugių gaminių skaičiaus didėjimas rodo, kad veiksmingas produktų saugos užtikrinimas yra viena iš prioritetinių veiklos sričių.

Pagrindiniai iššūkiai Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos veikloje yra susiję su vis didėjančiu gaunamų vartotojų prašymų skaičiumi, per pastaruosius keturis metus šis skaičius išaugo kone dvigubai (2014 m. – 3 319, 2015 m. – 4 116, 2016 m. – 5 298, 2017 m. – 6 010, 2018 m. – 7 022), todėl per nustatytus terminus nespėjama laiku išnagrinėti visų prašymų ir priimti sprendimų, daugėja nusiskundimų dėl ilgai trunkančių procedūrų. Pažymėtina, kad prie šios problemos prisideda ir žmogiškųjų išteklių trūkumas.

9 grafikas. Gautų prašymų skaičius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos duomenys

2018 metais į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos struktūrą buvo integruotas naujas padalinys – Europos vartotojų centras. Nuo 2019 m. sausio 1 d. tarnybai perduotos turizmo paslaugų teikėjų priežiūros

funkcijos, kurias iki tol vykdė Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos. 2019 metais priėmus įstatymų pakeitimus, tarnybai numatoma perduoti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos funkcijas klaidinančios ir lyginamosios reklamos priežiūros srityse. Turint omenyje šiuos pakeitimus, labai svarbu užtikrinti tinkamą pasirengimą naujų funkcijų vykdymui bei pasirūpinti papildomais žmogiškaisiais ištekliais.

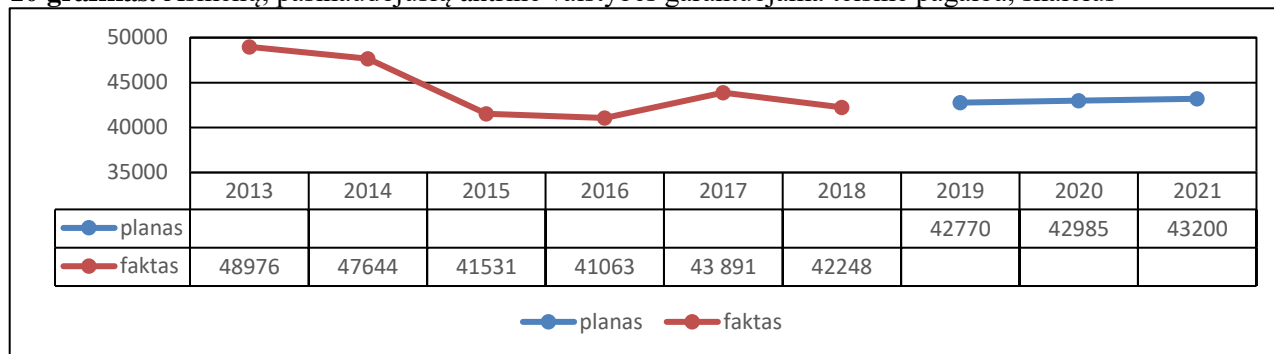
Taip pat 2018 m. Teisingumo ministerija parengė Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimus, kurie užregistruoti Seime. Pakeitimų tikslas – sudaryti sąlygas užtikrinti veiksmingesnę vartotojų interesų apsaugą, stiprinant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgaliojimus ir nustatant adekvačią pardavėjų ir paslaugų teikėjų atsakomybę už teisės aktų, nustatančių vartotojų teisių apsaugą, pažeidimus, užtikrinant, kad sankcijos būtų proporcingos, veiksmingos ir atgrasančios.

Valstybės garantuojama teisinė pagalba

Valstybė garantuoja asmenims pirminę ir antrinę teisinę pagalbą. Pirminė teisinė pagalba – tai teisinės informacijos, teisinių konsultacijų teikimas, taip pat valstybės ir savivaldybių institucijoms skirtų dokumentų, išskyrus teisinius dokumentus, rengimas. Pirminės teisinės pagalbos teikimą užtikrina savivaldybės.

Per 2018 m. pirminė valstybės garantuojama teisinė pagalba buvo suteikta 41 157 asmenims, tai sudaro 1,47 proc. visų Lietuvos gyventojų. Tuo tarpu 2017 m. pirminė valstybės garantuojama teisinė pagalba buvo suteikta 42 506 asmenims, tai sudaro 1,51 proc. Palyginus 2017 m. ir 2018 m., matyti, jog asmenų, kuriems suteikta pirminė teisinė pagalba skaičius sumažėjo 1 349, tačiau santykis nuo gyventojų skaičiaus sumažėjo tik 0,04 proc. Antrinė teisinė pagalba – tai valstybės garantuojama advokato pagalba teisiniame procese: dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, taip pat asmenų interesų atstovavimas sprendžiant ginčą ne teisme.

10 grafikas. Asmenų, pasinaudojusių antrine valstybės garantuojama teisine pagalba, skaičius

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenys

2018 m. antrine teisine pagalba pasinaudojo 42 248 asmenys, tai asmenys, kuriems antrinė teisinė pagalba paskirta esant būtinojo gynėjo/įgaliotojo atstovo dalyvavimo pagrindams (24 944) ir asmenų, pasinaudojusių antrine teisine pagalba, kuomet Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba priėmė sprendimą teikti antrinę teisinę pagalbą (17 304). Palyginus su 2017 m., tokių asmenų skaičius sumažėjo beveik 4 proc. Valstybės garantuojama teisinė pagalba suteikia galimybę asmenims, negalintiems savarankiškai apginti savo teisių ir teisėtų interesų, siekti teisingumo, tuo pačiu prisidedant prie teisinės sistemos veiklos gerinimo.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimai, kuriais nustatoma efektyvesnė antrinės teisinės pagalbos teikimo procedūra ypatingai pažeidžiamoms asmenų grupėms (nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų), kartu Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai yra perduotos funkcijos dėl teisinės pagalbos užtikrinimo tarptautiniuose ginčiuose. Taip sudarytos veiksmingesnės ir paprastesnės sąlygos asmenims pasinaudoti antrine teisine pagalba.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo procesas 2018 m. vertintinas gerai. 2018 metais gauti 19 444 prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą, iš jų priimti 17 304 sprendimai suteikti antrinę teisinę pagalbą ir 1 700 atvejais atsisakyta teikti antrinę teisinę pagalbą. 99,58 proc. sprendimų priimta per įstatymo nustatytą terminą. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba 2018 m. gavo 26 skundus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo kokybės, kas sudaro 0,15 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus. Rezultatas yra geresnis nei planuota, o taip pat pastebima pagrįstų skundų mažėjimo dėl advokatų veiklos kokybės mažėjimo tendencija (2017 m. gauti 59 skundai). 2018 metais išaugo prašymų pakeisti advokatą skaičius – 705 atvejais buvo pakeistas advokatas, teikiantis teisinę pagalbą, kas sudarė 4,1 proc. nuo sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą skaičiaus. Palyginti su 2017 metais, tai prastesnis rezultatas (2017 m. – 3,38 proc.), tačiau reikia

pažymėti, kad didžioji advokatų pakeitimo atvejų dalis yra sąlygota aplinkybių, kurių nėra galimybės numatyti ar kontroliuoti (pavyzdžiui, advokato mirtis, liga, advokatės vaiko priežiūros atostogos, sutarčių nutraukimas), taip pat pastebėtina, kad sumažėjo advokatų pakeitimų dėl pozicijų nesuderinamumo, konfliktinės situacijos.

Pramoninės nuosavybės apsauga

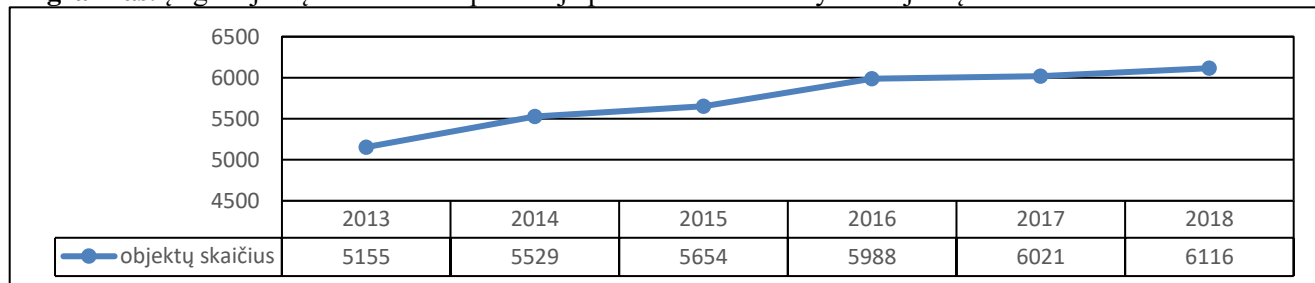
Siekiant sudaryti kuo palankesnes sąlygas užregistruoti pramoninės nuosavybės objektus, nuolat plečiamas Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro (toliau – Valstybinis patentų biuras) teikiamų elektroninių paslaugų sąrašas. 2018 m. visiškai skaitmenizuoti Patentų, Prekių ženklų ir Dizaino registrų popieriniai dokumentai. Skaitmenizavimas buvo paskutinis darbas, kurį reikėjo atlikti ruošiantis perėjimui į visiškai elektroninį prekių ženklų ir dizainų registravimo procesą – 100 proc. Valstybinio patentų biuro teikiamų paslaugų pasiekiami elektroniniu būdu, iš jų 80 proc. paslaugų pasiekiamos 4-uju (bendradarbiavimo) lygiu. Šių registrų duomenys jau daugelį metų yra nemokamai prieinami viešose elektroninėse duomenų bazėse, tačiau ataskaitiniais metais patentų registro duomenys buvo dar labiau atverti visuomenei – šie duomenys padaryti viešai prieinami XML formatu. Šiuo nenutrūkstamu procesu siekta sukurti ne tik naudotojams patogias elektronines paslaugas, tačiau ir kuo labiau efektyvinti Valstybinio patentų biuro veiklą.

2018 m. 76 proc. prašymų nuo visų Valstybiniam patentų biurui paduotų prašymų buvo pateikti elektroniniu būdu, 2017 m. tokių prašymų buvo 59 proc.

Dėl minėtų pokyčių esminiai Valstybinio patentų biuro veiklos rodikliai atitiko planuotas reikšmes, o kai kuriais atvejais viršijo. Pavyzdžiui, prekių ženklų ekspertizės buvo atliekamos beveik dešimtadaliu (9 proc.) greičiau negu planuota.

Pagal nacionalines procedūras Lietuvos Respublikoje 2018 m. įsigaliojo 6 116 pramoninės nuosavybės objektų skaičius. Šio kriterijaus reikšmė – išaugo 1,6 proc. palyginus su 2017 m.

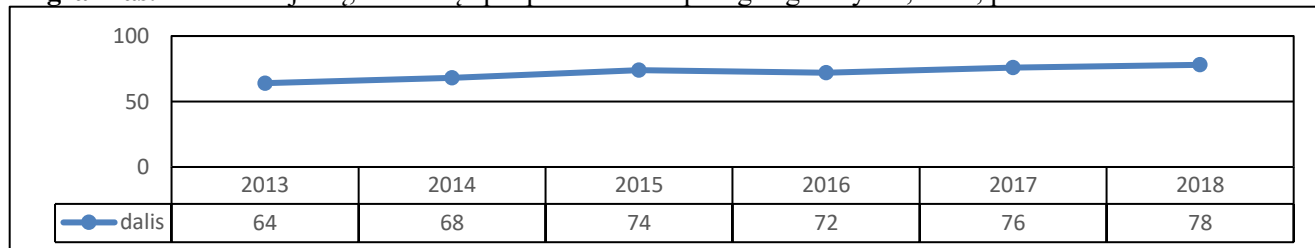
11 grafikas. Įsigaliojusių Lietuvos Respublikoje pramoninės nuosavybės objektų skaičius

Valstybinio patentų biuro duomenys

Valstybinis patentų biuras nuolat siekia populiarinti pramoninės nuosavybės apsaugos priemones ir galimybes teikdamas konsultacijas, organizuodamas ir dalyvaudamas renginiuose, leisdamas leidinius. 2018 m. Pramoninės nuosavybės apsaugos galimybių žinomumo sociologinio tyrimo duomenimis 4 procentais (lyginant su 2017 m.) – iki 78 procentų – išaugo respondentų, žinančių apie pramoninės nuosavybės apsaugą (šis skaičius stabiliai auga per pastaruosius 3 metus). Du trečdaliai (69 proc., per metus išaugo 3 procentais) apklaustų juridinių asmenų norėdami registruoti intelektinę nuosavybę kreiptųsi į Valstybinį patentų biurą. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinio patentų biuro veiklos pobūdis bei teikiamos paslaugos yra specifinės, apimančios tik pakankamai siaurą veiklos sritį, vertintina, kad šis skaičius yra pakankamai geras ir parodantis, jog švietimo ir informacijos sklaidos priemonės yra parenkamos bei įgyvendinamos tinkamai ir efektyviai. Apklaustos rezultatai iliustruoja, ir tai, kad pramoninė nuosavybė yra aktuali ir naudojama kaip įrankis pridėtinei vertei kurti.

12 grafikas. Verslo subjektų, žinančių apie pramoninės apsaugos galimybes, dalis, proc.

Valstybinio patentų biuro duomenys

Teismo ekspertizė

2018 m. Lietuvos teismo ekspertizės centras iš esmės atliko tiek pat ekspertizių (tyrimų) (toliau – ekspertiniai tyrimai) kaip 2017 m. (3 ekspertiniais tyrimais mažiau). 2018 m. gauti 3 322 pavedimai dėl ekspertinių tyrimų atlikimo, atlikti 3 172 ekspertiniai tyrimai, t. y. planuotų ir atliktų ekspertinių tyrimų nuo gautų užduočių skaičiaus santykis sudaro 95,4 proc. (planuota 90 proc.). Kriterijaus planuotos reikšmės viršijimą nulėmė sumažėjęs ekspertinių tyrimų, kurie pasižymi daugiaobjektiškumu ir sudėtingumu, gavimas. Taip pat buvo pasiekta planuota (55 proc.) ekspertinių tyrimų atlikimo laiku kriterijus reikšmė – 55,1 proc. visų ekspertinių tyrimų Lietuvos teismo ekspertizės centras atliko per trumpesnę nei 30 dienų terminą.

Ekspertinių tyrimų išvadų kategoriškumas yra aukštas, sudaro 90 proc., tačiau išvadų kategoriškumo lygis sumažėjo (2017 m. – 94 proc.). Sumažėjimą ir kriterijaus planuotos reikšmės (98 proc.) nepasiekimą lėmė didelis kiekis rašysenos ekspertinių tyrimų, kuriems pateiktos tirti dokumentų kopijos (tiriant dokumentų kopijas galimos tik tikimybinės išvados), taip pat atskiriems eismo įvykių, fonoskopiniams, vaizdų ir portretų ekspertiniams tyrimams pateikiamos medžiagos kokybė, dėl kurios negalima daryti kategoriškų išvadų.

Per 2018 m. daugiausia atlikta narkotinių ir psichotropinių (815), rašysenos (393), eismo įvykių (358), informacinių technologijų (338) ekspertinių tyrimų. Stebima ekspertinių tyrimų sudėtingėjimo tendencija: atlikta 28 proc. (2 proc. daugiau nei 2017 m.) sudėtingų (3, 4, 5 koef.) (rašysenos (25 proc. visų sudėtingų ekspertinių tyrimų), eismo įvykių (12 proc.), dokumentų (6 proc.), fonoskopinių (5 proc.), 28 proc. vidutinio (2 koef.) sudėtingumo (eismo įvykių (26 proc.), rašysenos (18 proc.)) ir 44 proc. – nesudėtingų (1 koef.) ekspertinių tyrimų (54 proc. narkotinių ir psichotropinių medžiagų).

Siekiant užtikrinti atliekamų ekspertizių kokybę 2018 m. ekspertiniams tyrimams atlikti buvo naudojami 23 pagal LST EN ISO/IEC 17025 standartą akredituoti tyrimo metodai. 2018 m. buvo akredituoti 3 nauji tyrimo metodai („Dokumentų blankų tikrumo tyrimas“, „Šviesių naftos produktų ir kitų degių skysčių kokybinis tyrimas dujų chromatografijos-masių spektrometrijos metodu“, „Narkotinių ir psichotropinių medžiagų kokybinis tyrimas dujų chromatografijos-masių spektrometrijos metodu“). Kaip ir buvo planuota, šiuo metu ekspertų veikloje naudojami 26 akredituoti metodai.

2018 m. Lietuvos teismo ekspertizės centras surengė 39 mokymo renginius ir apmokė 1 369 teisėsaugos institucijų pareigūnus ir teisėjus (planuota 500). Nustatyto kriterijaus viršijimą nulėmė Lietuvos teismo ekspertizės centro į praktiką įdiegtas nuotolinio mokymo vedimo būdas, suteikiantis galimybę apmokyti daugiau klausytojų, neatitraukiant jų nuo darbo vietos.

Kaip ir kiekvienais metais 2018 m. pagrindinis iššūkis buvo ekspertinių tyrimų eilių ir tyrimų terminų trumpinimas.

Šiai problemai spręsti 2018 m. buvo įgyvendintas valstybės kapitalo investicijų projektas, pagal kurį už 1,1 mln. eurų įsigyta specializuota ekspertinė įranga, kuri sudarys galimybę narkotinių medžiagų, fonoskopinių, eismo įvykių, dokumentų ir lingvistinės kalbos ekspertinius tyrimus atlikti efektyviau ir trumpesniais terminais. Ekspertinių tyrimų terminų trumpinimui taip pat buvo būtina spręsti žmogiškųjų išteklių trūkumo problemą – buvo parengta 13 teismo ekspertų, tai leido sumažinti eismo įvykių, rašysenos, informacinių technologijų, portretų, lingvistikos ekspertinių tyrimų eiles. Ekspertams išlaikyti, jų motyvacijai, naujiems darbuotojams priimti būtina didinti darbo užmokesčio fondą, kuris nuo 2008 m. buvo deficitinis ir nekonkurencingas. Atitinkamai 2019 m. numatyti didesni asignavimai darbo užmokesčiui.

3 strateginis tikslas: Pasiiekti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga

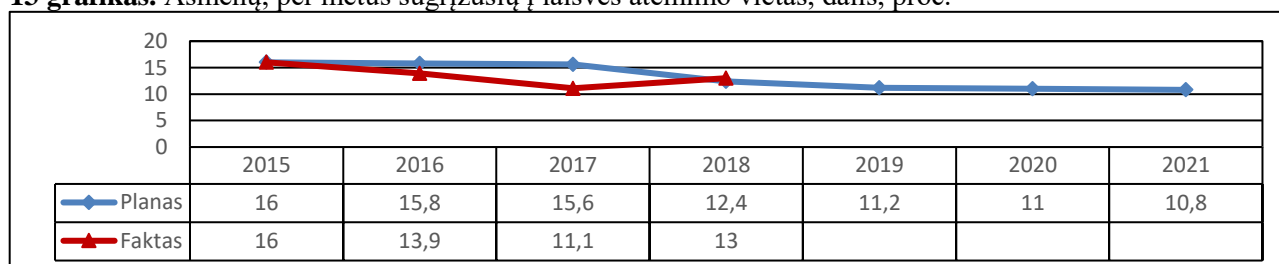
3 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir ataskaitinių metų Lietuvos Respublikos biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Patvirtintas asignavimų planas	Patikslintas asignavimų planas*	Faktiškai panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų patikslintame plane, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
03-001	Bausmių sistema	71 387	70 366,2	68 468,9	97,3
<i>Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama</i>		28	-	16,9	60,4

2018 m. patvirtintų asignavimų plano patikslinimai sudarė mažiau nei 5 proc. nuo patvirtinto plano. Per 2018 m. valstybės biudžeto asignavimų nepanaudota 2,7 proc., tarptautinės finansinės paramos – 39,6 proc. Tarptautinės finansinės paramos lėšos nepanaudotos pagrįste todėl, kad lėšos buvo numatytos ir naudojamos tik programos rengimo išlaidoms padengti, darbo užmokestis pradėtas mokėti nuo liepos mėnesio, o numatytų komandiruočių išlaidos buvo dengiamos iš Dvišalio fondo lėšų.

Efektų kriterijai:

13 grafikas. Asmenų, per metus sugrįžusių į laisvės atėmimo vietas, dalis, proc.

Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos duomenys.

13 proc. laisvės atėmimo bausmė nuteistų asmenų, anksčiau paleistų iš laisvės atėmimo vietų, per vienerius metus nuo paleidimo padarė naujus nusikaltimus ir grįžo į laisvės atėmimo vietas įstaigas. Per 2018 m. į laisvės atėmimo vietas atvyko atlikti laisvės atėmimo bausmę 2 122 asmenys. Iš šio skaičiaus 231 nuteistasis jau buvo anksčiau paleistas iš laisvės atėmimo vietų, bet per vienerius metus nuo paleidimo padarė naujus nusikaltimus ir grįžo į pataisos įstaigas, taip pat 51 nuteistasis, kuriems buvo panaikintas lygtinis paleidimas už vengimą atlikti bausmę. Palyginti su 2017 m., atvykusių atlikti laisvės atėmimo bausmę asmenų sumažėjo 15,1 proc. (2017 m. atlikti laisvės atėmimo bausmę atvyko 2 500 asmenų), tačiau padariusių naujus nusikaltimus asmenų skaičius padidėjo 20,9 proc., bet 49,5 proc. sumažėjo asmenų, kuriems panaikintas lygtinis paleidimas, skaičius.

Eilę metų asmenų, per metus sugrįžusių į laisvės atėmimo vietas, skaičius mažėja. Absoliučia išraiška šis skaičius neženkliai sumažėjo ir 2018 m., tačiau procentinė dalis nuo atvykusių atlikti bausmę asmenų 2018 m. šiek tiek išaugo dėl ženkliai sumažėjusio atvykusių atlikti bausmę asmenų skaičiaus.

Nuteistų asmenų resocializacijos procesas laisvės atėmimo vietų įstaigose organizuojamas keliais etapais. Kiekvienam naujai į įstaigą atvykusiam nuteistajam yra atliekamas pakartotinio nusikalstamo elgesio rizikos vertinimas, nustatomi veiksniai, lemiantys asmens nusikalstamą elgesį. Atlikto įvertinimo pagrindu parengiamas individualus socialinės rehabilitacijos planas, kuriame numatomos tikslingos intervencinės ir/ar prevencinės priemonės, nukreiptos į asmens nusikalstamo elgesio rizikos mažinimą. Bausmės atlikimo metu yra stebima, kaip nuteistas asmuo vykdo plane numatytas priemones, ir kaip tai veikia jo resocializacijos procesą. Laisvės atėmimo įstaigose vykdoma 150 nuteistųjų socialinės rehabilitacijos programų, 2 913 nuteistųjų dalyvavo įstaigose vykdomose socialinės rehabilitacijos programose, įstaigose organizuoti 1 004 kultūros ir sporto renginiai, prarasti 1 189 užsiėmimai teisinėmis, dorovinėmis, ekonominėmis ir kt. temomis; 1 910 atvejais bendradarbiauta su visuomeninėmis ir religinėmis organizacijomis.

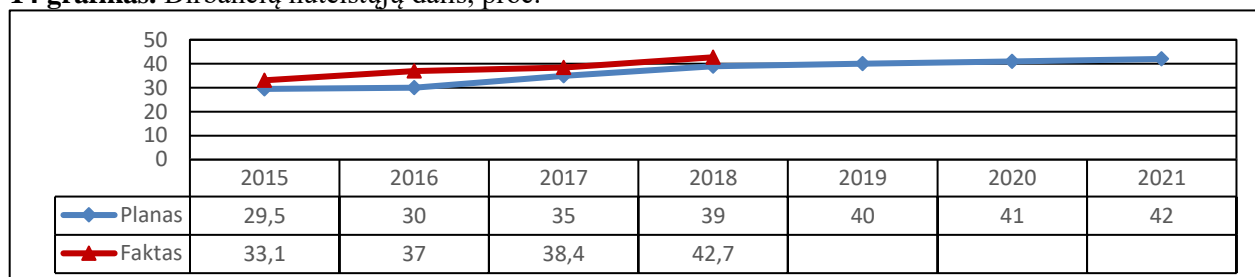
5-iose laisvės atėmimo vietų įstaigose veikia priklausomybių rehabilitacijos centrai: Marijampolės pataisos namuose, Panevėžio pataisos namuose, Vilniaus pataisos namuose, Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje ir Alytaus pataisos namuose. Pažymėtina, kad 2018 m. eigoje Alytaus pataisos namų vadovybė

nutraukė Priklausomybių reabilitacijos centro veiklą. Reaguodamas į tai, Kalėjimų departamentas pateikė rekomendaciją įstaigai atnaujinti Priklausomybių reabilitacijos centro veiklą.

Įkalintų asmenų resocializacijos procesui teigiamą įtaką daro ir tam tikri organizaciniai pokyčiai įstaigose. Visose įstaigose (Panevėžio pataisos namuose, Kauno nepilnamečių tardymo izoliatoriuje-pataisos namuose bei Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime – pilna apimtimi, kitose įstaigose tam tikruose segmentuose), išskyrus Laisvės atėmimo vietų ligoninę, 2018 m. buvo vykdoma dinaminė priežiūra, kuri įgalino ne tik nuolatinės nuteistųjų priežiūros užtikrinimą, bet ir įvairaus pobūdžio pozityvaus užimtumo plėtrą.

Siekiant efektyviau vykdyti nuteistųjų priežiūrą, užtikrinti discipliną ir mažinti subkultūros apraiškas įkalinimo įstaigose, buvo pakeistos vidaus taisyklės, pavojingi, kitiems nuteistiesiems neigiamą įtaką darantys nuteistieji buvo atskirti ir izoliuoti, aktyvinamos prevencinės priemonės, skirtos režiminei veiklai užtikrinti.

14 grafikas. Dirbančių nuteistųjų dalis, proc.

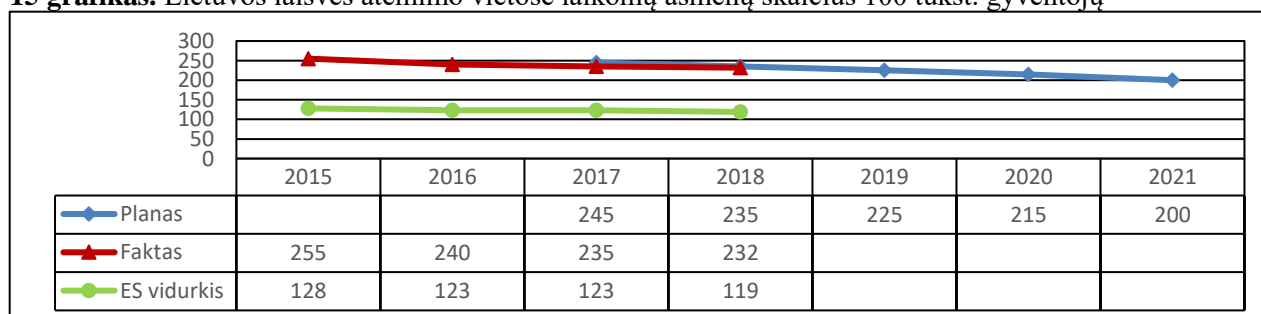

Kalėjimų departamento duomenys.

2018 m. pataisos įstaigose, už įstaigų ribų ir valstybės įmonėje „Mūsų amatai“ vidutiniškai buvo įdarbinti 2 409 (2017 m. – 2 196) nuteisti asmenys, tai sudarė 42,7 proc. nuo visų nuteistųjų. Valstybės įmonėje „Mūsų amatai“ dirbo 1 343 nuteistieji, ūkio darbuose – 870, pusiaukelės namuose – 64, 132 įdarbinti pagal socialinės partnerystės sutartį. Įdarbintųjų nuteistųjų dalis kiekvienais metais didėja, žinoma, procentinį didėjimą iš dalies lemia ir mažėjantis bendras įkalintų asmenų skaičius. Tačiau nuolat ieškoma būdų didinti įdarbintų nuteistųjų skaičių, nes užimtumas darbine veikla prisideda ir prie socialinės reabilitacijos tikslų.

2018 m. probacijos tarnybose padidintas pareigybių skaičius 14,4 proc. (44 pareigybėmis). Be to, 2018 m. rugsėjo 1 d. Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių apygardų probacijos tarnybos sujungtos į vieną juridinį asmenį – Lietuvos probacijos tarnybą. Po sujungimo konsolidavus buvusių penkių probacijos tarnybų bendrąsias ir vidaus administravimo funkcijas, papildomai 9 bendrąsias funkcijas vykdžiusios pareigybės nukreiptos tiesioginiam darbui su nuteistaisiais. Po įstaigų sujungimo palaipsniui pradėta vykdyti darbuotojų specializacija. Darbuotojų specializacija įgalins gerinti resocializacijos procesus ir suteikti nuteistiesiems aukštos kokybės paslaugas – programinį darbą vykdys tik darbuotojai, turintys motyvacijos, kompetencijos ir nuolat keliantys kvalifikaciją. Pareigybių skaičiaus padidinimas ir specializacija sumažins probuotojų darbo krūvį, nes šiuo metu jiems tenka ir nuteistųjų priežiūros, ir resocializacijos funkcijų vykdymas. Didinti su probuojamaisiais dirbančių pareigūnų skaičių buvo būtina dėl augančio probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų, ypač asmenų, kuriems skirta baudžiamojo poveikio priemonė – atėmimas teisės vairuoti transporto priemonės, skaičiaus. 2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos probacijos tarnybos priežiūroje buvo 14 622 asmenys, t. y. šis skaičius palyginus su 2017 m. išaugo 32,7 proc. (2017 m. – 11 017). Vien asmenų, kuriems paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės, skaičius padidėjo 2 kartus (nuo 3 282 (2017 m. gruodžio 31 d.) iki 6 804 (2018 m. gruodžio 31 d.).

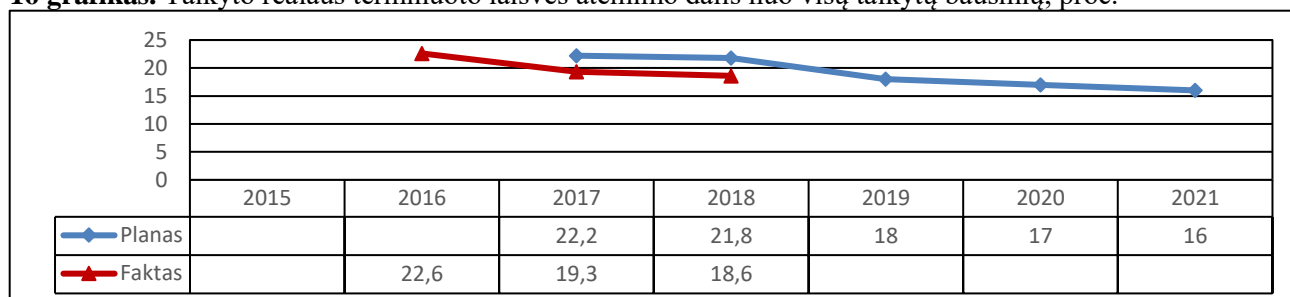
15 grafikas. Lietuvos laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius 100 tūkst. gyventojų

Kalėjimų departamento duomenys.

Laisvės atėmimo bausmių vykdymo sistema nėra pakankamai efektyvi, net 62 proc. pataisos įstaigose laikomų asmenų atlieką laisvės atėmimo bausmę nebe pirmą kartą. Pernelyg dažnas laisvės atėmimo bausmės skyrimas ir mažas šio bausmės vykdymo efektyvumas lėmė, lyginant su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis, Lietuvoje fiksuojamas vienas didžiausių įkalinėtų asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų – Lietuvoje 100 tūkstančių gyventojų tenka 232 nuteistieji (2019 m. sausio 1 d. duomenys), tai yra maždaug dvigubai daugiau negu Europos Sąjungos vidurkis. Mūsų šalyje įkalinimo bausmės (areštas, terminuotas laisvės atėmimas, laisvės atėmimas iki gyvos galvos) skiriamos maždaug trečdaliui (31,1 proc.) nuteistųjų, kuomet, pavyzdžiui, Vokietijoje, reali laisvės atėmimo bausmė skiriama maždaug 5 proc. nuteistųjų, Lenkijoje – 9 proc., Prancūzijoje – 18 proc. nuteistųjų.

16 grafikas. Taikyto realaus terminuoto laisvės atėmimo dalis nuo visų taikytų bausmių, proc.

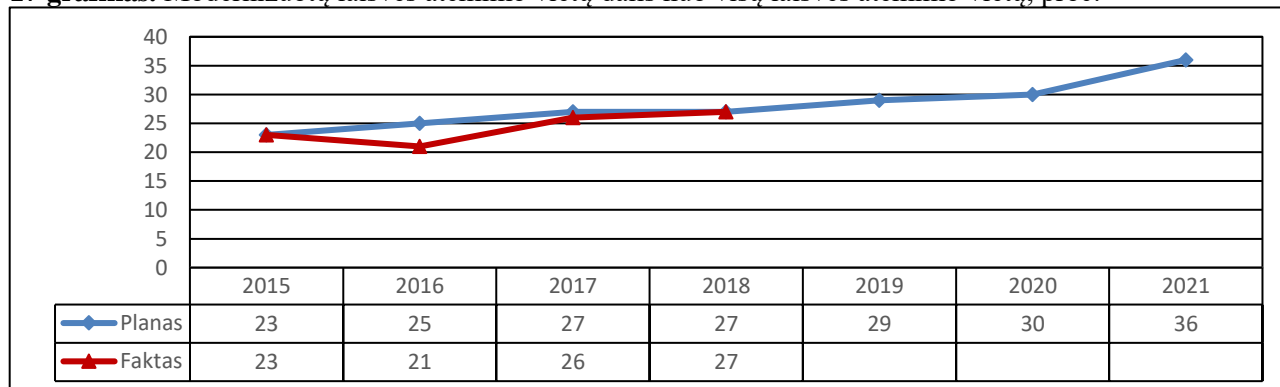
Nacionalinės teismų administracijos duomenys.

Gerėjanti ekonominė situacija, bedarbystės mažėjimas ir baudžiamosios politikos pokyčiai (platesnis alternatyvių įkalinimui bausmių taikymas, efektyvesnė nuteistųjų socialinė rehabilitacija, elektroninio stebėjimo priemonių taikymas probacijoje ir pan.) lėmė, kad minėti rodikliai palaipsniui mažėja (pavyzdžiui, 2013 m. 100 tūkst. gyventojų teko net 327). Plėsti alternatyvų laisvės atėmimui panaudojimo galimybes planuojama ir ateityje.

2019 m. sausio 9 d. Vyriausybė pritarė Teisingumo ministerijos parengtoms įstatymų pataisoms, kuriose siūloma dažniau taikyti probaciją (bausmės vykdymo atidėjimą, lygtinį paleidimą), ir laisvės atėmimui alternatyvias bausmes: baudą, laisvės apribojimą, baudžiamojo poveikio priemones. Probaciją siūloma taikyti ir arešto bausmė nuteistiems asmenims. Šie asmenys probacijos metu būtų intensyviai prižiūrimi elektroninio stebėjimo priemonėmis ir tai prilygtų areštui namuose. Taip pat siūloma supaprastinti lygtinį paleidimo taikymą gerai besielgiantiems nuteistiesiems, t. y. numatant galimybę tokius nuteistuosius paleisti iš pataisos įstaigos su intensyvia priežiūra, atlikus didesnę dalį (tris ketvirtadalius) bausmės. Taip pat siūloma efektyvinti paskirtų bausmių vykdymą, į šį procesą įtraukiant nevyriausybinės organizacijas, plačiau naudojant elektroninio stebėjimo priemones, taikant elgesio pataisos programas, nuteistojo integracijos į visuomenę procesus pradedant dar iki paleidimo iš pataisos įstaigos. Tikimasi, kad šias pataisas priėmus Seime, iki 15 proc. gali sumažėti nesunkius nusikaltimus padariusių nuteistųjų skaičius pataisos įstaigose.

Modernizuoti laisvės atėmimo vietų įstaigas ir jų veiklos metodus, požiūrio į nuteistąjį keitimą ir šiuolaikinės infrastruktūros, atitinkančios tarptautinius reikalavimus, vystymas yra svarbus Teisingumo ministerijos ir Kalėjimų departamento tikslas. Veiklos ir infrastruktūros pokyčiai lemia didesnę bausmių vykdymo sistemos taupumą, įstaigų veiklos saugumą ir geresnes darbuotojų darbo ir įkalinėtų asmenų laikymo sąlygas.

17 grafikas. Modernizuotų laisvės atėmimo vietų dalis nuo visų laisvės atėmimo vietų, proc.

Kalėjimų departamento duomenys.

Dauguma laisvės atėmimo vietų neatitinka šiuolaikinių reikalavimų, jos ilgus metus nerenovuotos, ir situacija tik palaipsniui gerėja. Nuteistieji neretai skundžiasi dėl prastų kalinimo sąlygų Lietuvos teismams, o kai kurie skundai pasiekia ir Europos Žmogaus Teisių Teismą. Dėl netinkamų kalinimo sąlygų 2018 m. 719 asmenų išmokėta 750 tūkst. eurų (2017 m. – 850 tūkst. eurų, 2016 m. – 1 358 tūkst. eurų).

2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo paramos lėšomis ir valstybės biudžeto lėšomis 2017 m. pradėti ir 2018 m. užbaigti modernizuoti trys Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 3-io sektoriaus korpusai. Atlikus pastatų rekonstravimą, įrengtos kameros, kuriose gyvena 360 nuteistųjų, kurie dienotvarkėje numatyta laiku eina dirbti, lanko socialinės reabilitacijos ar kitus užsiėmimus, gali pasivaikščioti. Buvusiuose pastatuose, įrengtuose pagal bendrabučio tipo reikalavimus, iki rekonstravimo gyveno virš 500 nuteistųjų. Jie galėjo laisvai judėti po vidinius kiemus ir gyvenamąsias patalpas. Naujuose korpusuose vykdoma nuteistųjų dinaminė priežiūra – išvesti iš kameros nuteistieji yra ne tik nuolat prižiūrimi pataisos įstaigos darbuotojų, bet ir su nuteistaisiais yra individualiai dirbama. Visame pastate įdiegtos naujos elektroninės inžinierinės apsaugos priemonės, signalizacijos, elektroninės užrakinimo ir stebėjimo sistemos, judriojo ryšio aptikimo sistemos. Projekto bendra vertė – 3,47 mln. eurų.

2018 m. pradėta ruošti Norvegijos finansinių mechanizmų naujam laikotarpiui, planuojant investicijas į kalėjimų infrastruktūros gerinimą, pareigūnų kvalifikacijos kėlimą, būsimųjų pareigūnų mokymą.

Nors bausmių vykdymo sistemoje nuolat vyksta teigiami pokyčiai, tačiau 2018 m. paaiškėjo nemažai negerovių. Teisingumo ministerijos darbuotojų iniciatyva visuomenei tapo žinoma netvarka ir neskaidrumas pataisos įstaigų sistemoje. Inicijuoti auditai parodė, kad ne vienoje įstaigoje klesti neskaidrūs viešieji pirkimai, dominuoja nepotizmo apraiškos, giminių ir bičiulių įdarbinimas.

2018 metais prasidėjo intensyvūs veiklos organizavimo pokyčiai bausmių vykdymo sistemoje: įgyvendinti Kalėjimų departamento struktūriniai pokyčiai, penkios probacijos tarnybos sujungtos į Lietuvos probacijos tarnybą, pradėti jungti Marijampolės ir Kybartų pataisos namai bei Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimas ir Vilniaus pataisos namai, iki 2019 m. pabaigos planuojama iškelti Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime bausmę atliekančius nuteistuosius į kitas pataisos įstaigas.

2018 metais didelis dėmesys skirtas pataisos pareigūnų darbo užmokesčiui didinti, siekiant išlaikyti ir pritraukti aukštos kvalifikacijos pareigūnus ir specialistus. Tęsiant pokyčių procesą, planuojama, kad 2019 m. bausmių vykdymo sistemos pareigūnų darbo užmokestis (atskaičius mokesčius) dėl naujo statuto įsigaliojimo ir kitų teisės aktų pokyčių didės vidutiniškai 13 proc.

Esminiu iššūkiu bausmių vykdymo sistemos įstaigoms ataskaitiniais metais tapo skirtų asignavimų išlaidoms prekėms ir paslaugoms trūkumas, kadangi finansavimas Kalėjimų departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms, palyginti su 2017 m. (be lėšų darbo užmokesčiui), buvo sumažintas 4 061 tūkst. eurų. Dėl asignavimų trūkumo Kalėjimų departamentui pavaldžios įstaigos ataskaitinius metus baigė turėdamos 4,3 mln. eurų kreditorinį įsiskolinimą prekėms ir paslaugoms bei socialinio draudimo įmokoms, kurį reikės dengti iš 2019 m. asignavimų.

II. VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

03-01. Kryptis – Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas

03-01-04. Darbas – Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimas ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas

03-01-04-03. Veiksmas – Neatlygintinas Registrų centro duomenų, reikalingų valstybės ir savivaldybių funkcijoms atlikti, teikimas

Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojus įstatymų pakeitimams visos valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos, vykdydamos teisės aktų nustatytas funkcijas, valstybės registruose ir informacinėse sistemose tiek registruoja duomenis, tiek gauna duomenis iš jų nemokamai. Valstybės ir savivaldybių institucijos turėdamos galimybę greitai gauti patikimą ir tikslią informaciją iš valstybės registrų, gali užtikrinti kokybišką viešąjį administravimą bei priimti neatidėliotinus, pagrįstus ir kompetentingus sprendimus, teikti gyventojams kokybiškas viešąsias paslaugas, užtikrinti vieno langelio principo įgyvendinimą.

03-01-07. Darbas – Teisėkūros procesų tobulinimas

03-01-07-03. Veiksmas – Baigiamojo (*ex-post*) vertinimo įdiegimas į teisėkūros proceso ciklą

Seime užregistruoti Teisingumo ministerijos parengti Teisėkūros pagrindų įstatymo pakeitimai, numatantys baigiamojo (*ex-post*) vertinimo modelio įdiegimą į teisėkūros ciklą. Baigiamuoju teisinio reguliavimo poveikio vertinimu siekiama patikrinti, ar / kaip praktikoje veikia atitinkamas teisinis reguliavimas, t. y. surinkti patikimus duomenis apie šio reguliavimo praktinį poveikį ir kokybiškai įvertinti jo taikymą bei veikimą. Įdiegus baigiamojo (*ex-post*) vertinimo modelį tikimasi nuoseklesnės teisėkūros, sisteminio požiūrio į galiojančio teisinio reguliavimo vertinimą ir tobulinimą, taip pat į tinkamą teisės aktų projektų kokybę tai sudarys sąlygas nuosekliai ir kryptingai tobulinti esamą teisinį reguliavimą, mažinti Vyriausybės teisėkūros apimtis ir efektyviai ir racionaliai naudoti šiam tikslui skiriamus išteklius.

03-02. Kryptis – Viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimas ir informacinės visuomenės plėtra

03-02-02. Darbas – Balsavimo internetu sistemos sukūrimas

2018 m. vasario 28 d. Vyriausybės posėdyje pritarta Balsavimo internetu pagrindų įstatymo projektui. Projektu siekiama nustatyti pagrindinius balsavimo internetu principus, rinkėjo balso prioriteto, balso patikrinimo ir anuliavimo taisykles, balsavimo paslapties užtikrinimo principus, rinkėjo tapatybės nustatymo aspektus, taip pat balsavimo internetu informacinės sistemos steigimo pagrindus, jos funkcinius, saugumo ir audito reikalavimus. Balsavimo internetu pagrindų įstatymas sudarys teises, organizacines ir finansines galimybes balsavimo internetu informacinės sistemos steigimui ir jos testavimui prieš įteisinant balsavimą internetu įvairaus lygio rinkimuose ir referendumuose.

Laukiama Balsavimo internetu pagrindų įstatymo projekto priėmimo Seime.

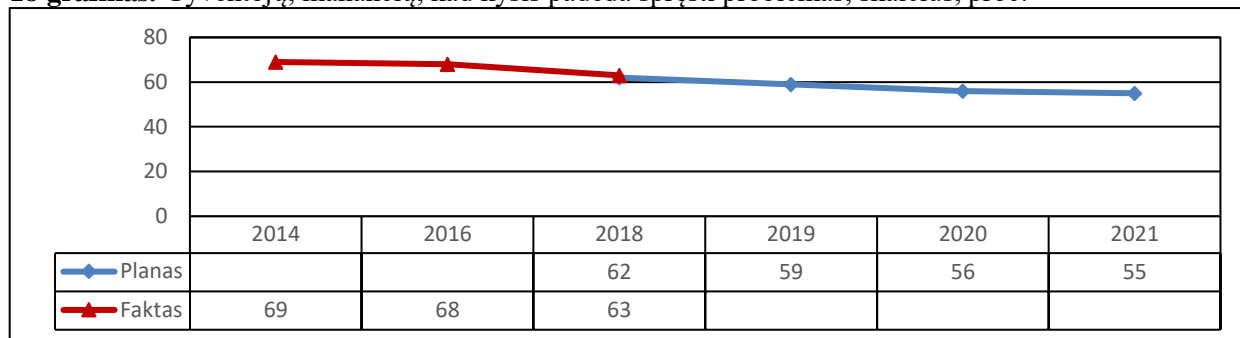
03-03. Kryptis – Skaidrumo ir atvirumo didinimas, kovos su korupcija stiprinimas

Šios krypties kriterijaus „Lietuvos korupcijos suvokimo indekso įvertinimas, balais“ informacija pateikta prie pirmo strateginio tikslo „Siekti skaidrios, darnios ir veiksmingos teisės sistemos“ 2 grafiko.

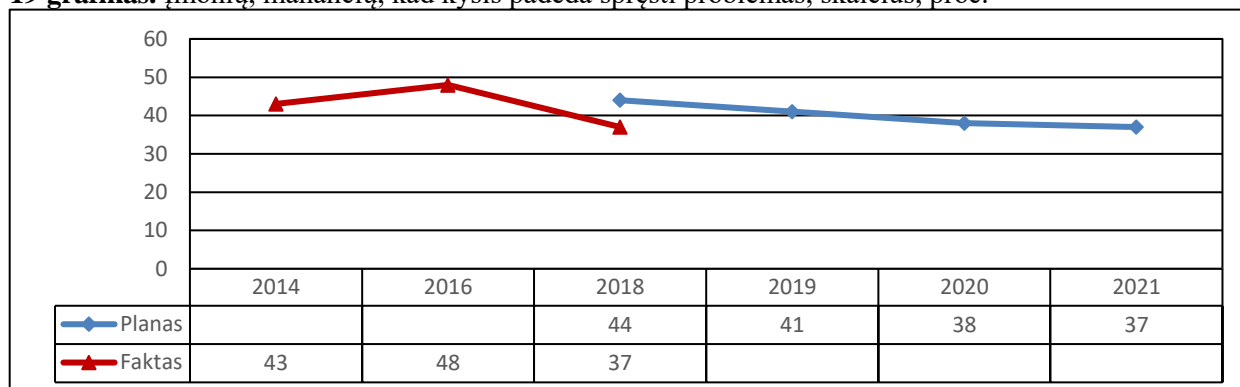
03-03-03. Darbas – Kovos su korupcija sistemos tobulinimas

Informacija apie darbo veiksmų įgyvendinimą pateikta prie pirmo strateginio tikslo „Siekti skaidrios, darnios ir veiksmingos teisės sistemos“ 2 grafiko.

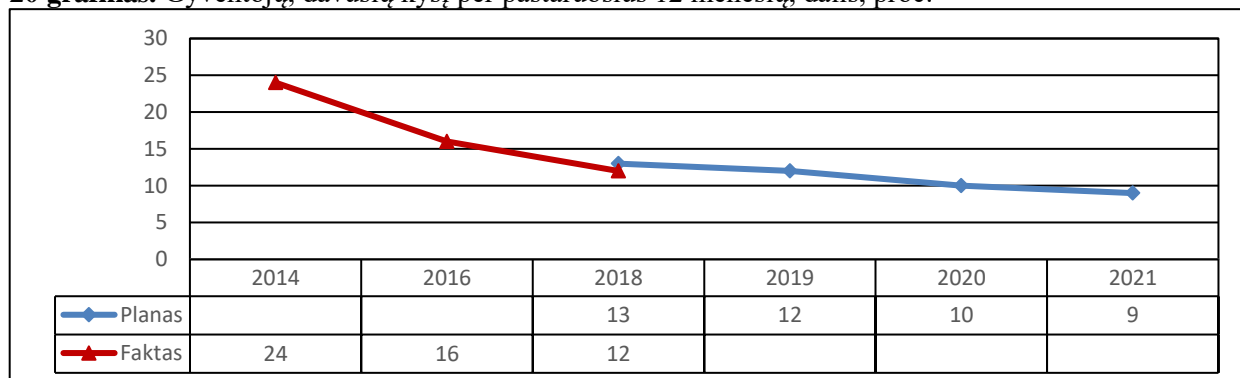
18 grafikas. Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, skaičius, proc.

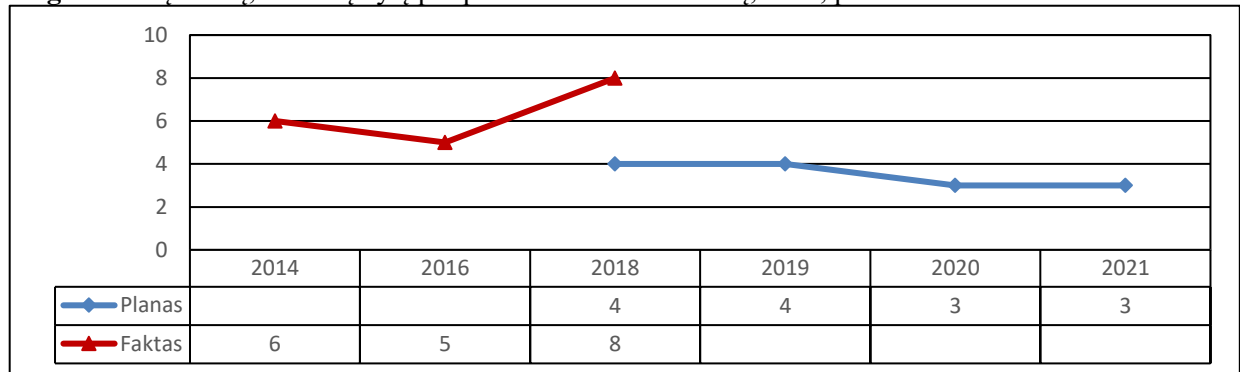
19 grafikas. Įmonių, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, skaičius, proc.

20 grafikas. Gyventojų, davusių kyši per pastaruosius 12 mėnesių, dalis, proc.

21 grafikas. Įmonių, davusių kyši per pastaruosius 12 mėnesių, dalis, proc.

18-21 grafikų duomenys iš Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu atliktamo tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“, <http://www.stt.lt/lt/menu/tyrimai-ir-analizes/>.

2018 m. gruodžio – 2019 m. sausio mėnesiais Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ atliko tyrimą „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2018“, kurį inicijavo Specialiųjų tyrimų tarnyba. Tyrimo duomenimis 63 proc. gyventojų mano, kad kyšis padeda spręsti problemas. Tai geriausias rezultatas nuo 2008 m. (2008 m. – 75 proc., 2011 m. – 79 proc., 2014 m. – 69 proc., 2016 m. – 68 proc.). Ženkliai mažiau įmonių vadovų – 37 proc. – sutinka su teiginiu, kad kyšis padeda spręsti problemas (2016 m. – 48 proc.). Per 12 mėnesių kyši yra davę 12 proc. gyventojų (2007 m. – 28 proc., 2008 m. – 24 proc., 2011 m. – 22 proc., 2014 m. – 24 proc., 2016 m. – 16 proc.), tai mažiausias rezultatas nuo 2007 m. Per 12 mėnesių kyši yra davę 8 proc. įmonių atstovų. Rezultatas beveik nepasikeitė nuo 2016 m., tačiau jis yra vienas mažiausių nuo 2007 m. (2007 m. – 16 proc., 2008 m. – 12 proc., 2011 m. – 17 proc., 2014 m. – 6 proc., 2016 m. – 5 proc.). Taigi, palyginti su 2016 m., 2018 m. mažėjo gyventojų ir įmonių korupcinė patirtis, vis mažiau visuomenės ir įmonių atstovų mano, kad kyšis padeda spręsti problemas.

04-02. Kryptis – Verslo sąlygų ir investicinės aplinkos gerinimas, vartotojų teisių apsaugos stiprinimas

04-02-01. Darbas – Tarptautiniu lygiu vertinamų verslo ciklą (nuo įsteigimo iki pasibaigimo) reglamentuojančių teisės aktų ir procedūrų (pagal Pasaulio banko tyrimo „Doing Business“ sritis) bei įrankių patobulinimas

04-02-01-02. Veiksmas – Juridinių asmenų steigimo proceso optimizavimas, sujungiant atskiras steigimo procedūras

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2018 m. liepos 25 d. priėmė Juridinių asmenų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Juridinių asmenų registro nuostatų patvirtinimo“, pakeitimus, kuriais optimizuojamas juridinio asmens steigimo elektroniniu būdu procedūrų skaičius. Vadovaujantis minėtais pakeitimais, juridinio asmens pavadinimų nebereikės derinti su Valstybine lietuvių kalbos komisija bei šių pavadinimų nebereikės privalomai laikinai įrašyti į Juridinių asmenų registrą, kai juridinis asmuo steigiamas elektroniniu būdu (atsisakyta juridinio asmens pavadinimo rezervavimo procedūros). Pakeitimai įsigalios nuo 2020 m. sausio 1 d., nes jiems įgyvendinti reikia pakeisti technines Juridinių asmenų registravimo elektroninės paslaugos, skirtos juridinio asmens steigimui elektroniniu būdu, priemones.

04-02-01-11. Veiksmas – Įkeisto turto registravimo teisinio reguliavimo peržiūra ir siūlymų dėl tolesnio reglamentavimo ir (ar) kitų būtinų imtis veiksmų, užtikrinančių gerosios praktikos šioje srityje įgyvendinimą, pateikimas Vyriausybei

Įvertinus atliktos Hipotekos registro modernizavimo galimybių studijos metu pateiktas registro modernizavimo alternatyvas, parengti teisės aktų pakeitimų projektai dėl įkeitimo registravimo teisinio reguliavimo optimizavimo. Priėmus siūlomus pakeitimus, būtų modernizuotas įkeitimo institutas, kuris taptų paprastesnis (patrauklesnis) ir pigesnis vartotojams, būtų sukurtos naujos elektroninės paslaugos, supaprastintas įkeitimo sandorio registravimo (kadangi būtų atsisakyta notaro dalyvavimo) ir duomenų apie jį paieškos procesas, optimizuotas valstybės informacinių išteklių valdymas (būtų atsisakyta atskiro Hipotekos registro, hipoteką registruojant Nekilnojamojo turto registre). Tačiau derinant planuojamus pakeitimus gautas didelis kiekis suinteresuotų subjektų pastabų. Įvertinus pateiktas pastabas sprendžiama dėl siūlomų pakeitimų apimties, kitų galimų alternatyvų. Patikslinti projektai pakartotinai bus derinami su tikslinėmis grupėmis ir visuomene. Projektus planuojama priimti Seimo 2019 m. rudens sesijoje, numatomas pakeitimų įsigaliojimo terminas – 2022 m. sausio 1d.

04-02-12. Darbas – Vartotojų apsaugos sistemos veiksmingumo didinimas, sukuriant aiškų ir skaidrų reguliavimą, optimizuojant vartotojų apsaugos procesus

Darbo rodiklio „Lietuvos vartotojų teisių apsaugos indeksas“ informacija pateikta prie antro strateginio tikslo „Padidinti teisinių institucijų paslaugų patogumą vartotojams ir jų efektyvumą“ 6 grafiko.

Šio darbo veiksmus, už kuriuos atsakinga Teisingumo ministerija, planuojama įgyvendinti 2019 m.

05-03. Kryptis – Pilietiškumo ugdymas, pilietinių galių ir žmogaus teisių apsaugos stiprinimas

Šios krypties kriterijaus „Teisės viršenybės principo įgyvendinimas, proc.“ informacija pateikta prie pirmo strateginio tikslo „Siekti skaidrios, darnios ir veiksmingos teisės sistemos“ 1 grafiko.

05-03-04. Darbas – Žmogaus teisių apsaugos ir pasitikėjimo teisingumo sistema stiprinimas

05-03-04-03. Veiksmas – Alternatyvių ginčų sprendimų taikymo išplėtimas civiliniame procese ir įteisinimas administraciniame procese

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Mediacijos įstatymas, kuriuo siekiama skatinti ir efektyvinti mediacijos taikymą civiliniuose ginčiuose, įtvirtinti vieningą mediacijos sistemą. Siekiant užtikrinti kvalifikuotų mediacijos paslaugų teikimą, nustatyti papildomi reikalavimai mediacijos paslaugų teikimui, reglamentuotas mediatorių sąrašo sudarymas. Mediacijos paslaugas nuo 2019 m. sausio 1 d. galės teikti tik tie asmenys, kurie bus išlaikę specialų egzaminą, atitiks kitus įstatyme nustatytus reikalavimus ir įrašyti į mediatorių sąrašą. Mediatoriai, šiuo metu esantys Teismo mediatorių sąrašė, bus automatiškai įrašomi į naująjį mediatorių sąrašą ir per vienus metus turės galimybę užtikrinti savo atitiktį naujojo Mediacijos įstatymo reikalavimams. Mediatorių sąrašas bus skelbiamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos interneto svetainėje. Mediatoriai turės nuolat kelti kvalifikaciją ir pateikti tai įrodančius dokumentus. Taip pat reglamentuota mediatorių drausminė atsakomybė.

Nuo 2020 m. sausio 1 d. bus pradėta taikyti privalomoji mediacija, esant nesutarimų tarp asmenų šeimos ginčiuose. Privalomosios mediacijos paslaugos bus apmokamos iš valstybės biudžeto tais atvejais, jei mediatoriaus parinkimą administruos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Kitais atvejais mediatoriui ginčo šalys turėtų mokėti sutartą atlyginimą.

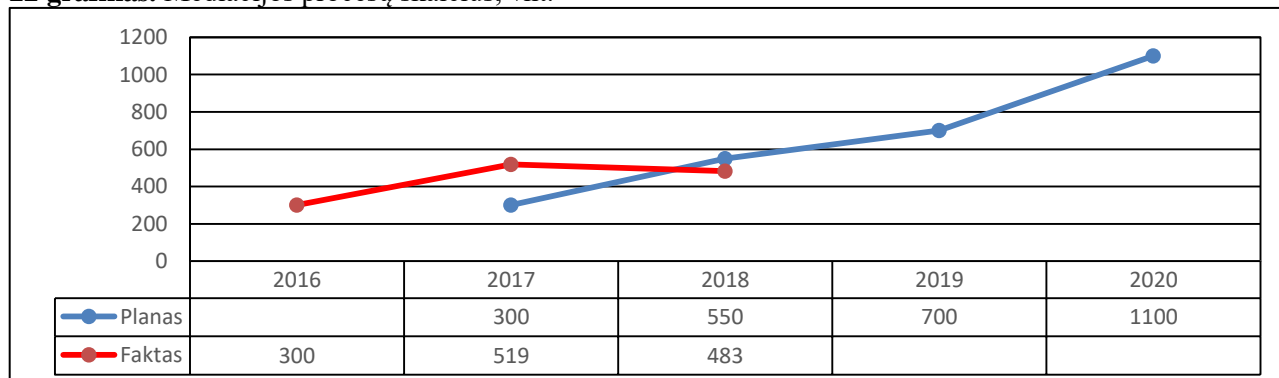
Siekiant įteisinti alternatyvių ginčų taikymą administraciniame procese, parengti teisės aktų projektai, kuriems 2018 m. lapkričio 28 d. buvo pritarta Vyriausybės posėdyje ir projektai pateikti Seimui.

Siekiant skatinti mediacijos plėtrą bei užtikrinti tinkamą mediacijos sistemos funkcionavimą, Teisingumo ministerija su partneriais: įgyvendina ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektą „Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtra“. Projekto vykdymo metu sukurta mediatorių kvalifikacinio egzamino programa, organizuojami mediacijos mokymai, bus suformuotas Mediatorių sąrašas, sudarytos techninės, teisinės ir administracinės sąlygos sklandžiam Mediatorių sąrašo veikimui ir mediacijos proceso organizavimui.

Mediacija yra paprastesnis, efektyvesnis, greitesnis ir dažnai – gerokai pigesnis ginčų sprendimų būdas, lyginant su analogiškais procesais, vykstančiais teismuose. Taikant mediaciją galima ne tik išspręsti konfliktą, bet ir atkurti taikius santykius tarp ginčo šalių.

Statistika rodo, kad mediacijos procesų skaičius pamažu auga. Tikimasi, kad naujas teisinis reguliavimas paskatins daugiau asmenų naudotis mediacijos paslaugomis ir spręsti ginčus taikiai, kas padėtų sumažinti teismų darbo krūvį, taupyti privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšas, skiriamas ginčų sprendimui teisme.

22 grafikas. Mediacijos procesų skaičius, vnt.

Nacionalinės teismų administracijos duomenys

Darbo rodiklio „Visuomenės informuotumo apie teisę į duomenų apsaugą lygis, proc.“ informacija pateikta prie antro strateginio tikslo „Padidinti teisinių institucijų paslaugų patogumą vartotojams ir jų efektyvumą“ 7 grafiko.

05-03-04-04. Veiksmas – ES duomenų apsaugos reformos įgyvendinimas, užtikrinant gyventojų ir ūkio/viešojo administravimo subjektų interesų pusiausvyrą

Informaciją apie veiksmų įgyvendinimą pateikta prie antro strateginio tikslo „Padidinti teisinių institucijų paslaugų patogumą vartotojams ir jų efektyvumą“ svarbiausių darbų aprašymo (dalyje „Duomenų apsauga“).

05-03-04-08. Veiksmas – Saugant piliečių teises, valstybių, su kuriomis sudarytos teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, ekstradicijos ir/ar nuteistų asmenų perdavimo sutartys, skaičiaus padidinimas.

Informacija apie šio veiksmo įgyvendinimą ir rodiklio „Valstybių, su kuriomis sudarytos teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose, ekstradicijos ir/ar nuteistų asmenų perdavimo sutarčių skaičius, vnt.“ pasiekimą pateikiama prie pirmo strateginio tikslo „Siekti skaidrios, darnios ir veiksmingos teisės sistemos“ svarbiausių darbų aprašymo.

05-04. Kryptis – Viešojo saugumo stiprinimas ir bausmių vykdymo sistemos modernizavimas

Šios krypties kriterijaus „Lietuvos laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius 100 tūkst. gyventojų“ informacija pateikta prie trečio strateginio tikslo „Pasiiekti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga“ 15 grafiko.

05-04-06. Darbas – Bausmių vykdymo sistemos modernizavimas

Svarbiausi atlikti darbai ir rodiklio „Taikyto realaus terminuoto laisvės atėmimo dalis nuo visų taikytų bausmių, proc.“ informacija pateikta prie trečio strateginio tikslo „Pasiiekti, kad bausmių sistema būtų moderni ir veiksminga“.

III. KITŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ ĮGYVENDINIMAS

Teisingumo ministerija 2018 m. koordinavo Valstybinės vartotojų teisių apsaugos 2015–2018 metų strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 281, ir Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537, bei Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 648, įgyvendinimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos 2015–2018 metų strategija (toliau – Strategija) siekiama tobulinti vartotojų teisių apsaugos sistemos veikimą, plėtoti alternatyvų vartotojų ginčų sprendimą, gerinti vartotojų ir verslininkų švietimą ir didinti vartotojų asociacijų vaidmenį. Strategijos įgyvendinimo už 2015–2018 metus ataskaita skelbiama Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos interneto svetainėje.

Lietuvos Respublikos nacionalinė kovos su korupcija 2015–2025 metų programa orientuota į kovą su korupcija tose srityse, kuriose korupcijos rizika didžiausia. Programos strateginis tikslas – sumažinti korupcijos mastą, padidinti skaidrumą, atvirumą viešajame ir privačiame sektoriuose ir pasiekti, kad Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2025 m. būtų ne mažesnis negu 70 balų. Programai įgyvendinti patvirtintas Nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinis veiklos planas, kuriame numatytos konkrečios priemonės ir veiklos bei finansavimo šaltiniai šios programos numatytiems tikslams pasiekti. Lietuvos Respublikos nacionalinė kovos su korupcija 2015–2025 metų programos ir jos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano rezultatų stebėseną vykdo Specialiųjų tyrimų tarnyba. Ataskaita apie tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimą skelbiama Specialiųjų tyrimų tarnybos interneto svetainėje.